

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Komparace daně z příjmů v České republice a ve Velké Británii
Comparison of Income Tax in the Czech Republic and the Great Britain

Student: Adriana Drastíková

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Michal Krajňák

Ostrava 2015

Zadání bakalářské práce

Student: **Adriana Drastíková**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně
Téma: **Komparace daně z příjmů v České republice a ve Velké Británii**
Comparison of Income Tax in the Czech Republic and the Great Britain

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Daňová soustava České republiky a Velké Británie
3. Analýza daně z příjmů fyzických a právnických osob
4. Komparace výpočtu daně z příjmů fyzických a právnických osob
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

PELC, Vladimír a Petr PELECH. *Daně z příjmů s komentářem 2014*. 14. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 1120 s. ISBN 978-80-7263-867-3.

SCHELLEKENS, Marnix, ed. *European Tax Handbook 2014*. Amsterdam: IBFD, 2014. 1026 s. ISBN 978-90-8722-241-3.

ŠIROKÝ, Jan a kol. *Daňové teorie. S praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Michal Krajňák**

Datum zadání: 21.11.2014

Datum odevzdání: 07.05.2015

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

PROHLÁŠENÍ

„Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně“.

V Ostravě dne: 7.5.2015

podpis

Obsah

1	ÚVOD.....	4
2	DAŇOVÁ SOUSTAVA ČESKÉ REPUBLIKY A VELKÉ BRITÁNIE.....	5
2.1	Daň.....	5
2.2	Daňová soustava České republiky	13
2.2.1	Důchodové daně.....	13
2.2.2	Majetkové daně.....	13
2.2.3	Daň z přidané hodnoty	14
2.2.4	Energetické (ekologické) daně.....	15
2.2.5	Spotřební daně	15
2.3	Daňová soustava Velké Británie.....	16
3	ANALÝZA DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH A PRÁVNICKÝCH OSOB.....	21
3.1	Daně z příjmů v České republice.....	21
3.1.1	Daň z příjmů fyzických osob	21
3.1.2	Daň z příjmů právnických osob	32
3.2	Daně z příjmů ve Velké Británii	38
3.2.1	Daň z příjmů fyzický osob	38
3.2.2	Daň z příjmů právnických osob	42
3.3	Zdravotní a sociální pojištění, národní pojištění	46
4	KOMPARACE VÝPOČTU DANĚ Z PŘÍJMU FYZICKÝCH A PRÁVNICKÝCH OSOB	49
5	ZÁVĚR.....	65
	Seznam použité literatury	67
	Seznam zkratk.....	69
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 ÚVOD

Česká republika i Velká Británie jsou členy Evropské unie. Velká Británie vstoupila 1. ledna 1973 do Evropských společenství. Podepsáním Maastrichtské smlouvy 1. 11. 1993 vznikl oficiálně pojem Evropská unie. Členem je tedy již 42 let, zatímco Česká republika vstoupila 1. května 2004 - 11 let od vstupu. Zatím se však ani jeden ze států nestal součástí Evropské měnové unie, znamená to tedy, že si ponechali svou národní měnu – britskou libru a českou korunu. V minulosti si každý stát prošel odlišným vývojem. V České republice se rozvíjel kontinentální systém, zatímco v Británii anglosaský. Oba se vyvíjely v podstatě současně, ale na jiných principech a základech. V současné době jsou obě země součástí systému harmonizace daní. Cílem této harmonizace je vytvoření daňového prostředí, v němž by daně nebyly překážkou pro volný pohyb lidí, kapitálu, zboží a služeb mezi jednotlivými členskými státy.

Daně jsou součástí každodenního života všech z nás a vyskytují se ve všech státech světa. Ať už si kupujeme potraviny, nové oblečení, tankuje na čerpací stanici nebo platíme u kadeřníka či za opravu auta, vstupuje daň do konečné ceny výrobků. Tyto příklady představují hlavně nepřímé daně, jako je DPH či spotřební daně. Druhou významnou skupinou jsou přímé daně, které platíme ze svého příjmu či majetku.

Cílem této bakalářské práce je analyzovat daně z příjmů v České republice a ve Velké Británii a poté provést jejich vzájemnou komparativní analýzu na konkrétních příkladech a zhodnotit zjištěné shody a rozdíly.

Bakalářská práce je rozdělena do 3 kapitol. V první kapitole je vymezen pojem daně a s tím spojené souvislosti, dále jsou vysvětleny daňové systémy obou vybraných zemí. Je zde dodrženo tradiční rozdělení na daně přímé a nepřímé. Druhá kapitola se zabývá daní z příjmů fyzických a právnických osob v České republice a Velké Británii a vysvětluje tvorbu daňové povinnosti pomocí metodiky výpočtů. Okrajově se zaměříme také na zdravotní a sociální pojištění, respektive národní pojištění obou vybraných zemí. V poslední části bakalářské práce jsou modelovány konkrétní příklady na daně z příjmů fyzických a právnických osob v obou zemích a jejich vzájemné srovnání. V bakalářské práci jsou použity metody analýzy, popisu a komparace. Součástí jsou také dvě přílohy, na kterých jsou graficky znázorněny daňové soustavy Velké Británie a České republiky.

2 DAŇOVÁ SOUSTAVA ČESKÉ REPUBLIKY A VELKÉ BRITÁNIE

Daňový systém je v každé zemi stanoven příslušnými zákony a jednotlivé země se mohou v daních značně lišit. Daňová soustava určitého státu odráží konkrétní ekonomické podmínky a ne náhodou patří daňové zákony ve všech zemích světa mezi zákony, které jsou nejčastěji novelizované.¹

Vančurová, Láchová (2014, s. 49) uvádí, že „daňový systém je souhrn všech daní, které se na daném území, zpravidla státním, vybírají. Daňový systém zahrnuje rovněž vztahy mezi jednotlivými daněmi a pravidla, podle kterých se daně vybírají.“

Z tohoto důvodu je potřeba se nejprve seznámit s teorií daní v širším pojetí. Proto dříve než se v této kapitole bakalářské práce dostaneme k samotným daňovým soustavám vybraných zemí, zaměříme se na charakteristiku daně, funkce, principy a prvky daně, dále její členění a správce daně.

2.1 Daň

Daně, i když ne ve stejné podobě, jako je známe dnes, mají stejně dlouhou historii jako samotný stát. Hlavy státu vždy cítili určitou nutnost hradit různé potřeby, například obranu země, provoz panovníkovy dvora aj. Zanedlouho byla také pocítována potřeba, vytvářet si rezervy pro „horší časy“. Takové potřeby nebylo možné kvalitně uspokojovat bez vymezení určitých pravidel. Bylo nutné stanovit si, kdo, kdy a v jaké výši má přispívat do společné pokladny. Tímto se zrodil základ pro teorii daní.²

V dnešní době, stejně jako v minulosti, je v nejobecnějším pohledu úlohou daně zejména zajistit příjmy do veřejných rozpočtů. Pokud bude existovat stát, bude potřebovat ke svému fungování určité finanční prostředky. Vláda však nevybírání daně jen na financování svých výdajů, ale také pro zajištění pěti základních funkcí veřejných financí, a to alokační, stabilizační, fiskální, stimulační a redistribuční.³

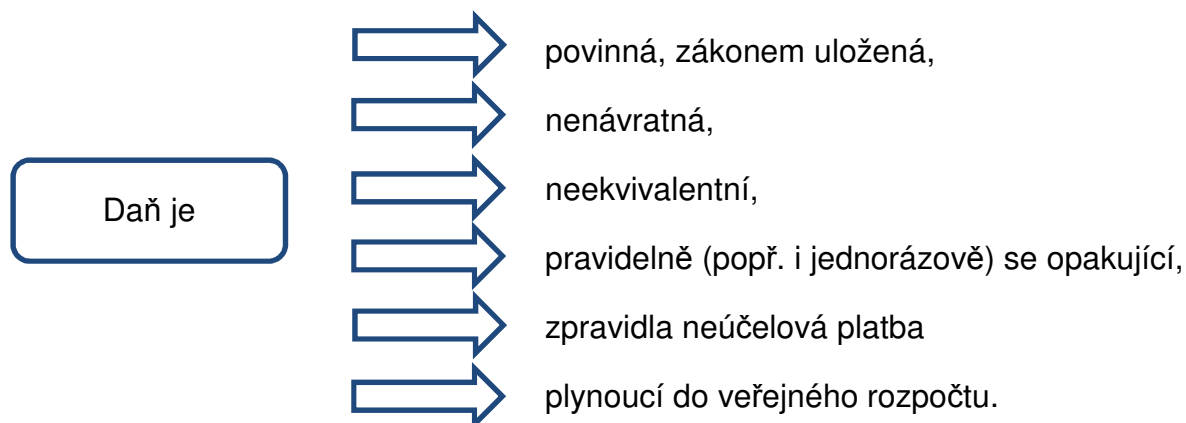
Je možné nalézt mnoho definic, co to daň je. Nejlépe ji lze definovat podle vlastností, které musí mít (viz. Obr. 2.1)

¹ Daňový systém a daňová soustava ČR [2014-12-05]. [online]. Dostupné z <http://hons-ekonomie.wz.cz/dane.pdf>

² Vančurová, Láchová (2014)

³ Šíroký (2008)

Obr. 2.1 – Daň

Zdroj: Vančurová, Láchová (2014)

Nyní si rozklíčujeme všechny důležité pojmy z definice. **Zákonnost a povinnost** výběru daně a poplatků je upravena v ústavním zákoně č. 2/1993.

Nenávratnost odlišuje daň především od zapůjčky, kdy se majetek po určité době vrací zpět. Dále platí, že hrazením daně nevzniká subjektu žádný konkrétní nárok. **Neekvivalentnost** znamená, že poplatník daně nemá garantovanou konkrétní protihodnotu, která by odpovídala výši jeho daňové povinnosti.

Daně jsou placeny buďto **pravidelně** (např. důchodové daně), nebo **jednorázově** při naplnění určitých skutečností (např. daň z nabití nemovitých věcí).

Daň je zpravidla **neúčelová**, protože nikdo u placení daně neví, co bude z těchto prostředků financováno. Zpravidla proto, že někdy je již účel předurčen, například z výnosu silniční daně se hradí výstavba a údržba dálnic a silnic.

Jelikož jsou daně určeny k hrazení potřeb, které jsou společné pro celý stát (např. obrana státu státu proti vnějšímu nepříteli), anebo je efektivnější je hradit ze společných zdrojů (např. základní školství), **plynou daně do veřejného rozpočtu**. Daně v České republice mohou plynout do rozpočtu státu, obcí, kraje nebo státního fondu. Ve Velké Británii se místo označení obce a kraje používají termíny regiony a hrabství. V obou státech je část daní odčerpávána i do nadnárodního rozpočtu, například se jedná o rozpočet Evropské unie.⁴

Funkce daní

Daně plní v ekonomice celou řadu funkcí, především pak:

⁴ Vančurová, Láchová (2014)

- **Fiskální funkce** je nejdůležitější a také nejstarší funkci. Jedná se o získávání finančních prostředků do veřejných rozpočtů pro financování veřejných statků a potřeb.
- **Redistribuční funkce** nebo také přerozdělovací funkce přesunuje část důchodů od bohatších jedinců k chudším. Zmírňují rozdíly v důchodech jednotlivých subjektů tím, že vybírají více od bohatších, což umožňuje státu prostřednictvím transferů zvyšovat příjmy chudším. (Transferem rozumíme jednostranný pohyb zboží, služeb, či peněz od jednoho subjektu ke druhému.)
- **Alokační funkce** se uplatňuje v případech, kdy tržní mechanismy nejsou schopny zajistit efektivnost v alokaci zdrojů. Daně mohou tento nedostatek korigovat a zabezpečit umístění prostředků tam, kde se jich nedostávalo.
- **Stabilizační funkce** přispívá ke zmírňování cyklických výkyvů v ekonomice. V období konjunktury daně odčerpávají do rozpočtů vyšší díl a zároveň dělají rezervu na horší časy. V období stagnace zase pomáhají ekonomiku nastartovat.
- **Stimulační funkce** využívá toho, že daně jsou vnímány zpravidla jako újma a subjekty jsou ochotny udělat hodně proto, aby svou daňovou povinnost omezily. Stát subjektům poskytuje různé formy daňových úspor, například pokud si spoří na stáří formou penzijního pojištění či připojištění. Existují také negativní stimuly, které mají plátce odradit např. vysoké zdanění alkoholu a cigaret.⁵

Daňové principy

Daňové principy neboli daňové zásady vyjadřují požadavky na správný daňový systém. Mluvíme o tzv. principech řešení problémů.

Jednotlivých daňových principů, alespoň těch nejvýznamnějších, je podle současných ekonomů hned několik. Autoři se však liší v označování i co do jejich počtu. Základní jsou však tyto čtyři principy daní:

- **Princip efektivnosti** říká, že by daňové příjmy měly být vyšší než náklady na výběr a správu daní, respektive obecně, že by náklady na výběr a správu daní měly být, co nejmenší.

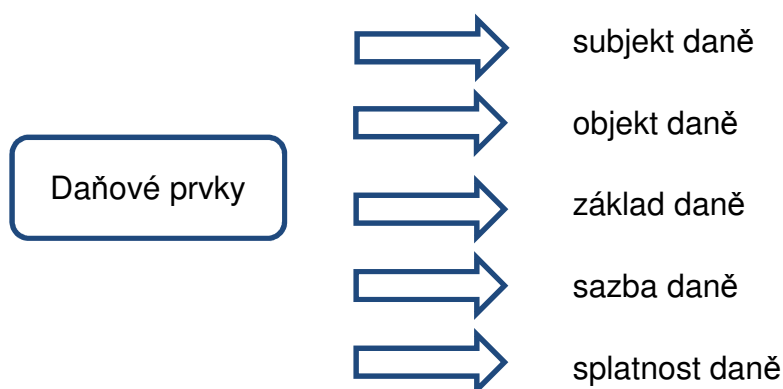
⁵ Široký (2008)

- **Princip administrativní jednoduchosti** vyjadřuje požadavek, aby daňový systém umožňoval jednoduché vybírání a správu daní, vyžadoval pouze přiměřené náklady, a to jak v oblasti správy daní (přímé administrativní náklady veřejného sektoru), tak i v činnosti poplatníků (nepřímé administrativní náklady), spojené se zjišťováním a plněním daňové povinnosti.
- **Princip pružnosti** vyžaduje takovou konstrukci daňového systému, která umožňuje, aby potřebné změny vedoucí k řešení úkolů a potřeb na makroekonomické úrovni byly realizovány v co nejkratším možném čase.
- **Princip spravedlnosti** je dle daňové teorie rozdělován na dvě pojetí:
 - *princip prospěchu/užitku* je založen na myšlence, že z dlouhodobého hlediska by měla existovat přibližná ekvivalence mezi tím, co od státu poplatník dostane, a kolik na daních zaplatí.
 - *princip platební schopnosti* říká, že bychom měli platit takové daně, jaké jsme schopni platit. Jinými slovy stát by neměl chtít daně od lidí, kteří nemají dostatečný příjem/nebo majetek, aby je byli schopni platit.⁶

Prvky daně

Daňové povinnosti a způsoby jejich plnění jsou stanoveny daňovými zákony. Zákony vymezují náležitosti daňového vztahu, tedy tzv. daňové prvky uvedené na Obr. 2.2

Obr. 2. 2 – Daňové prvky

Zdroj: vlastní zpracování

⁶ Puchinger (2006)

Subjekt daně

Obecné vymezení daňového subjektu znamená určení toho, kdo je povinen platit nebo odvádět daň. Daňovým subjektem se rozumí:

- poplatník,
- plátce,
- právní nástupce.

*Šulcová, Moravec, 2013, s. 20 tvrdí, že „**poplatníkem** rozumíme fyzickou nebo právnickou osobu, jejíž majetek nebo úkony jsou přímo podrobeny dani. **Plátce** je osoba fyzická nebo právnická, která pod vlastní majetkovou odpovědností daň vypočítává, vybírá a odvádí do státního rozpočtu prostřednictvím místně příslušného finančního úřadu. **Právní nástupce** (fyzická či právnická osoba), která je jako daňový subjekt vymezena zákonem.“*

V návaznosti na uvedenou definici daně je pro kontrolu povinnosti platit daň uložena všem daňovým subjektům tzv. **registrační povinnost**.

Na základě této povinnosti je daňovému subjektu u správce daně přiděleno **daňové identifikační číslo (DIČ)**.

Předpisem je upravena i jeho formální podoba, a to:

- u fyzických osob - DIČ ve formátu CZrodné číslo
- u právnických osob - DIČ ve formátu: CZidentifikační číslo

Symbol CZ jako součást daňového identifikačního čísla je používán od okamžiku vstupu ČR do Evropské unie.⁷

Objekt daně (předmět)

Objekt daně je vymezen jako určitá hospodářská skutečnost, na základě které vzniká platební povinnost. Udává, z čeho se daň vybírá. Podle předmětu daně se zpravidla určuje i název daně. Předmětem daně může být důchod (příjem), majetek nebo spotřeba. Na základě této skutečnosti došlo postupem času k názoru, že je

⁷ Puchinger (2006)

potřeba vymezit také ty části objektu daně, které jsou od daně **osvobozeny** nebo **nejdou předmět daně** vůbec.⁸

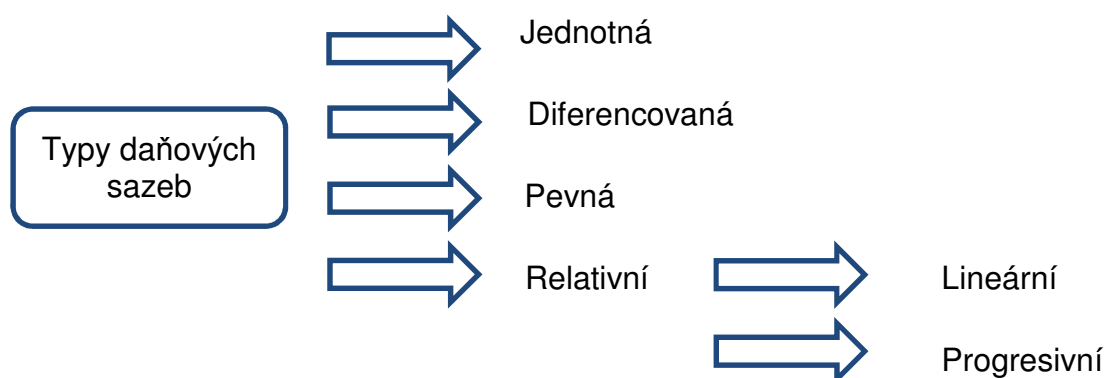
Základ daně

Představuje upravený předmět daně. Říká nám, z čeho se daň bude počítat a vyjadřuje se v měřitelných jednotkách. Od základu daně je povoleno odečítat určité **nezdanitelné části základu daně**, čímž vznikne upravený základ daně. Kromě stanovení měřitelných jednotek, je také důležité určit si časové období, za které se daň vyčíslí a vybírá. Tento časový úsek se nazývá **zdaňovací období**.

Sazba daně

Sazba daně je algoritmus, prostřednictvím kterého se z upraveného základu daně stanoví velikost daňové povinnosti. V daňové soustavě se můžeme setkat s typy daňových sazeb, zobrazen na Obr. 2.3.

Obr. 2. 3 – Typy daňových sazeb

Zdroj: vlastní zpracování

Šulcová, Moravec, 2013, s. 21 uvádí, že „**jednotná sazba daně** je sazba, která je stejná pro všechny druhy předmětu dané daně. Např. sazba daně z příjmu právnických osob.

Diferenciální sazba daně je sazba, jejíž velikost se liší podle druhu předmětu daně. Např. sazba daně z přidané hodnoty v roce 2014 je v základní výši 21 %, snížená sazba je 15%.

Pevná sazba daně je určena pevnou částkou na jednotku množství daňového základu. Např. sazba daně na 1 čtvereční metr nebo 1 hektolitr piva.

⁸ Šulcová, Moravec (2013)

Relativní sazba (poměrná) vyjadřuje poměr daně k daňovému základu. Zpravidla je stanovena určitým procentem. Např. daň z příjmu právnické osoby 19 % z jakéhokoliv kladného základu této daně.

Lineární sazba daně je taková sazba daně, kdy daň roste proporcionálně s růstem základu daně. Má obvykle podobu určeného procenta ze základu daně, které se nemění s velikostí základu daně.

Progresivní daňová sazba je taková, při které s růstem základu daně roste daň relativně rychleji než základ daně.“

Splatnost daně

Jak tvrdí Šulcová a Moravec (2013, s. 22), „daňové zákony vymezují splatnost daně. Určují do kdy a v jakých termínech je nutné daň vůči státnímu rozpočtu vypořádat“. V opačném případě následuje vymáhání a sankce.

Členění daní

Existuje celá řada kritérií, dle kterých se daně dají členit. Pro ilustraci si ukážeme jen ty nejčastěji používané.

Základním a také nejznámějším členěním daní je **dle dopadu na jejich vlastní důchod**:

- **Přímé daně**, kde břemeno platit daň dopadá na konkrétní poplatníky (fyzické i právnické osoby). Poplatník je současně i plátcem daně. Tuto daň odvádí na základě svého důchodu nebo vlastního majetku. Dle této charakteristiky lze přímé daně rozdělit na daně **důchodové** a **majetkové**.⁹
- **Nepřímé daně** nazývané též daně ze spotřeby, jsou zahrnuty v ceně zboží či služeb placené poplatníkem při jejich koupi. Nelze zde tedy ztotožňovat osobu poplatníka, který nese daňové břemeno a plátcem, jež má povinnost daň odvést.

Z jiného úhlu pohledu lze daně dělit **dle typu objektu** na:

- **Důchodové daně** - jim podléhá důchod v peněžní i naturální formě (mzda, zisk, úrok, apod.)

⁹ Šulcová, Moravec (2013)

- **Majetkové daně** postihují konkrétní movitý či nemovitý majetek, například daň z nemovitých věcí.
- **Spotřební daní** je logicky zdaněna spotřeba zboží a služeb. Lze uplatnit zdanění veškerého zboží a služeb, tedy **univerzální daní** (daň z přidané hodnoty) nebo část zboží či služeb, tedy **selektivní daní** (např. spotřební daň z lihu, tabákových výrobků, apod.)
- **A jiné**, například daň z hlavy, výnosová, obratová apod.

Poslední třídění, které si zde uvedeme, dělí daně na:

- **Běžné daně**, kde základem je toková veličina, která se zpravidla načítá za zdaňovací období. Do této skupiny patří daně z příjmů i daň z přidané hodnoty.
- **Kapitálové daně**, kde základem je stavová veličina, zpravidla určitá složka majetku. Kapitálové daně jsou obvykle daněmi na zdaňovací období.¹⁰

Správce daně

Správce daně je orgán veřejné moci, který vykonává správu daní, a to v rozsahu, v jakém mu je svěřena zákonem nebo na základě zákona. Zákon o správě daní definuje správu daní jako právo činit opatření potřebná ke správnému a úplnému zjištění, stanovení a splnění daňových povinností, zejména právo vyhledávat daňové subjekty, daně vyměřit, vybrat, vyúčtovat, vymáhat, nebo kontrolovat jejich splnění ve stanovené výši a době.¹¹ V České republice je tento zákon upraven v Daňovém řádu, ve Velké Británii v Finance Act, neboli Finanční zákon.

Jako správce daně vystupují v daňovém systému České republiky:

- Ministerstvo financí,
- územní finanční orgány (finanční ředitelství, finanční úřady),
- orgány obcí,
- jiné orgány České republiky (např. celní úřady).¹²

¹⁰ Puchinger (2006)

¹¹ Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, v platném znění.

¹² Puchinger (2006)

Jako správce daně vystupuje v daňovém systému Velké Británie:

- HM Revenue & Customs (HMRC) – Daňová a celní správa

2.2 Daňová soustava České republiky

Nyní se již budeme zabývat daňovou soustavou České republiky. Přehled daní, které se používají v daňovém systému naší země, je zobrazen v Příloze č. 1.

2.2.1 Důchodové daně

Důchodové daně jsou dvě, a to daň z příjmů fyzických a právnických osob. Ve svém souhrnu tvoří třetí nejdůležitější rozpočtový příjem naší země. Jejich relativní výnos se v posledních letech snižoval a to například z důvodu finanční krize.

- **Daň z příjmu fyzických osob** je univerzální daň, již podléhají veškeré zdanitelné příjmy jednotlivců. Jedná se o nejsložitější daň. Základ daně se člení do pěti dílčích základů daně a snižuje o nezdánitelné položky. Sazba daně byla dříve progresivní, ale od roku 2008 je lineární, v roce 2015 činí 15 %. Významnou roli hrají slevy na dani, díky kterým může být daňová povinnost nakonec nulová. V porovnání s ostatními státy Evropské unie je výnosnost této daně dost nízká.
- **Daň z příjmu právnických osob** je druhou ze základních příjmových daní, která daní příjmy podnikatelských subjektů, vztahuje se i na ostatní subjekty jako různé nadace a občanská sdružení. Základ daně se odvozuje od účetního výsledku hospodaření před zdaněním a opět snižuje o nezdánitelné položky. Sazba daně je také lineární a v tomto roce činí 19 %. Tato nominální sazba je velmi důležitým ukazatelem v mezinárodním srovnání, kdy se rozhoduje, ve které zemi bude podnikatelským subjektem investováno. U této daně se v mnohem menším měřítku používají odpočty a slevy.¹³

Kompletní problematika důchodových daní bude dále analyzována v kapitole 3.

2.2.2 Majetkové daně

Majetkové daně jsou jen doplňkovým daňovým příjmem. V souvislosti s rekodifikací občanského zákoníku začátkem roku 2014 se struktura majetkových

¹³ Vančurová, Láchová (2014)

daní velmi změnila. Zanikla daň dědická a darovací. Předměty těchto daní se přesunuly do předmětu daní z příjmů. Dále se nově přejmenovala daň z nemovitosti na daň z nemovitých věcí a nejvýznamnější z majetkových daní, daň z převodu nemovitostí, je od roku 2014 nahrazena daní z nabytí nemovitých věcí. Silniční daň je v některých literaturách přesunuta do kategorie spotřebních daní.

- **Daň z nabytí nemovitých věcí** je v současném daňovém systému České republiky jedinou jednorázovou daní a vyměřuje se zejména při úplatném převodu vlastnického práva k nemovité věci. Základem daně je zpravidla kupní cena. Sazba je jednotná a lineární.
- **Daň z nemovitých věcí** se vybírá podle polohy nemovité věci, jelikož výnos daně je příjmem obcí. Zahrnuje daň z pozemků a daň ze staveb a jednotek.
 - **Daň z pozemků** se vybírá ze zemědělské půdy, ze stavebních a ostatních pozemků. Základem daně je výměra pozemků v m². Výjimkou je zemědělská půda, kde je výměra násobená průměrnou cenou půdy. Sazba je diferencovaná a pevná.
 - **Daň ze staveb** zdaňuje skutečně zastavěnou plochu v m². Sazba je opět diferencovaná a pevná a zvyšuje se podle počtu nadzemních podlaží.
- **Silniční daň** zatěžuje majitele či provozovatele motorových vozidel, která jsou určena k výdělečné činnosti a veškerá nákladní vozidla s hmotností nad 3,5 tuny. Prostřednictvím této daně poplatníci přispívají na výstavbu a údržbu silnic a dálnic. Sazba je pevná a diferencovaná. U osobních automobilů podle zdvihového objemu motoru, u nákladních vozidel podle počtu náprav a celkové hmotnosti.¹⁴

2.2.3 Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty je univerzální daní ze spotřeby, považuje se za jednu z nejsložitějších a nejmladších. Je povinnou daní ve státech Evropské unie. Podléhá jí dodání zboží, poskytování služeb, a zboží z dovozu ze zemí mimo Evropskou unii. Tuto daň platí každý plátce ze svého obratu ale pouze za tu část, která je nově vytvořenou - tedy přidanou hodnotou. Sazba daně je lineární a diferencovaná, nově od roku 2015 se třemi úrovněmi a to: základní 21 %, kterou uplatňujeme na

¹⁴ Vančurová, Láchová (2014)

naprostou většinu zboží a služeb. Dále snížená sazba 15 % uplatňována například na potraviny, zvířata, rostliny a palivové dřevo. Do druhé snížené sazby ve výši 10 % spadá kojenecká výživa a potraviny pro malé děti, očkovací látky, léky a jiné.¹⁵

2.2.4 Energetické (ekologické) daně

Ekologické daně slouží k ochraně životního prostředí. Používá se také název daň z energií. V současné době se jedná o tři daně:

- Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů
- Daň z pevných paliv
- Daň z elektřiny

Těmito daněmi se zatěžují dodávky energie, které se liší pouze druhem energetického produktu, tedy zemní plyn, pevné paliva (například černé nebo hnědé uhlí) a elektřina. Základem daně je množství těchto médií vyjádřené ve fyzikálních jednotkách. Plátcem daně je vždy dodavatel energie, popřípadě provozovatel. Jsou uvalovány jednorázově. Správu těchto daní vykonávají celní úřady.¹⁶

2.2.5 Spotřební daně

Spotřební daně patří historicky mezi nejstarší daně. Stát jimi cíleně zatěžuje prodej nebo spotřebu úzké skupiny výrobků. Tyto výrobky často negativně ovlivňují zdravotní stav nebo životní prostředí. Jedná se o tyto spotřební daně:

- Daň z piva
- Daň z vína a meziproductů
- Daň z lihu
- Daň z tabákových výrobků
- Daň z minerálních olejů

Největší podíl na výnosu těchto daní má daň z minerálních olejů a to více než 50 %. Druhou výnosově nejvýznamnější daní je daň z tabákových výrobků, naopak daň z vína a meziproductů je zanedbatelná. Plátcem těchto daní je zpravidla výrobce nebo dovozce zboží. Jsou uplatňovány jednorázově. Základem daně je vždy množství vybraného výrobku a u cigaret také cena pro konečného spotřebitele.

¹⁵ Vančurová, Láchová (2014)

¹⁶ Vančurová, Láchová (2014)

Sazby jsou pevné a diferencované podle skupiny výrobků a u cigaret jsou kombinací sazby pevné a valorické.¹⁷

2.3 Daňová soustava Velké Británie

Stejně jako v České republice, je daňová soustava Velké Británie tradičně rozdělena na daně přímé a nepřímé. Daně přímé se také dále dělí na důchodové a majetkové, viz Příloha 2. Rozdílný je počet daní, podmínky pro výběr i sazby. Níže uvedené daňové sazby (tax rate) platí pro Velkou Británii (tedy Anglie, Wales a Skotsko). V Severním Irsku existují některé výjimky. Velká Británie je zemí s relativně nízkou mírou zdanění ve srovnání s ostatními státy Evropské unie. Výhodou jsou nízké odvody na zdravotní a sociální pojištění a také velký počet různých daňových úlev, nazývané tax return.

2.3.1 Důchodové daně

Mezi přímé daně důchodové patří osobní důchodová daň, daň ze zisku korporací, bankovní daň a daň z ropy a zemního plynu.

- **Daň ze zisku korporací (Corporation Tax)** - mezi osoby podléhající dani ze zisku korporací spadají všechny společnosti založené podle zákona o společnostech, mezi něž patří obdoba české společnosti s ručením omezením (Private Limited Company) a akciové společnosti (Public Limited Company), družstva, společenství ve vlastnictví státu, veřejně prospěšné společnosti a další společnosti zapsané i nezapsané v obchodním rejstříku. Za zdanitelný zisk se považuje především zisk z obchodní a investiční činnosti a zisk z prodeje kapitálu. Sazby daně z příjmů právnických osob jsou rozděleny do tří pásem.¹⁸
- **Osobní důchodová daň (Income Tax)** - celkový zdanitelný příjem je roven součtu jednotlivých zdanitelných příjmů, mezi které patří příjem z nemovitého majetku, obchodní a profesní příjem, investiční příjem, dividendový příjem, zahraniční příjem a příjem ze zaměstnání. Sazby daně z příjmů fyzických osob jsou rozděleny do 3 skupin na nižší, základní a vyšší sazbu a mají

¹⁷ Vančurová, Láchová (2014)

¹⁸ Široký (2013)

progresivní charakter. Zajímavostí je tzv. nezdaniitelná položka základu daně, která se odvíjí od věku poplatníka a výši jeho příjmu.¹⁹

Tyto dvě důchodové daně budou detailně rozebrány v kapitole č. 3 - Analýza daně z příjmů fyzických a právnických osob.

- **Bankovní daň (Bank Levy)** - tato daň byla zavedena teprve v roce 2011 a týká se bank a bankovních skupin, stavebních spořitelů a zahraničních bankovních skupin. Vliv na její vznik měla především finanční krize v letech 2007 – 2010. Je placena tehdy, přesáhne-li se limit 20 miliard liber na straně pasiv v rozvaze. Bankovní daň má podporovat méně riskantní formy financování a tím přispívat k finanční stabilitě. Sazba daně se nyní pohybuje v řádech setin procenta a je rozdílná pro krátkodobé a dlouhodobé zdanitelné závazky. Pro krátkodobé daňové závazky se sazba od 1. 4. 2015 zvedla z 0,156 % na 0,21 %, u dlouhodobých z 0,078 % na 0,105 %.
- **Daň z ropy a zemního plynu (Petroleum Revenue Tax)** – tuto daň platí majitelé nalezišť, na kterých se začalo těžit před rokem 1993. Nová naleziště jsou od daně osvobozena. Sazba daně je 50 % ze zisků z těžby ropy a zemního plynu ve Velké Británii nebo kontinentálního šelfu.²⁰

2.3.2 Majetkové daně

- **Daň z nemovitostí (Council Tax)** – Jedná se o daň místní, je tedy vybírána místními (obecními) úřady. Výše sazby se může v Anglii, Walesu, Skotsku a Severním Irsku lišit. Výše daně se odvíjí od velikosti, stáří a charakteru nemovitosti a také podle pásma, do kterého je zařazena (A – H). Daň platí většinou všechny osoby starší 18 let, ale samozřejmě jsou zde určité výjimky., například studenti denního studia. Sníženou sazbu obecní daně platí některé skupiny občanů, např. invalidé a samostatně žijící osoby.
- **Daň z nákupu nemovitosti (Stamp Duty Land Tax)** - tato daň je uvalena na koupi domů, bytů a dalších pozemků a budov na území Velké Británie. Výše daně závisí na mnoha faktorech, například na tom, zda se jedná o bytové či nebytové prostory, o pronajímanou nemovitost či nemovitost v absolutním

¹⁹ Široký (2013)

²⁰ HM Revenue & Customs (2015)

vlastnictví, zda nemovitost kupuje fyzická nebo právnická osoba a samozřejmě hlavním faktorem je hodnota nemovitosti. Sazba je nulová u bytových prostor do 125 000 GBP a u nebytových prostor dokonce do částky 150 000 GBP. Dále je sazba daně progresivní a pohybuje se v rozmezí 2 až 12 % u bytových prostor a 1 až 4 % u nebytových.

- **Daň dědická (Inheritance Tax) a daň darovací (Gift Tax)** – dani dědické podléhá majetek získaný zděděním. Osvobozen je majetek do výše 325 000 GBP. Sazba je jednotná ve výši 40 % a platí se pouze z částky nad 325 000 GBP. Sazba může být snížena na 36%, pokud je ponecháno 10% nebo více majetku na charitu. Daň darovací samostatně neexistuje, ale dary získané v období 7 let před smrtí podléhají dodatečně sazbám dani dědické. Existují zde určitá osvobození, např. mezi manželi (registrovanými partnery), svatební dary, dary do výše 3 000 GBP za rok a další.
- **Daň z prodeje majetku (Capital Gains Tax)** - daň se vztahuje na zisk z prodeje majetku, který poplatník prodává, daruje, vyměňuje, či za něj získá kompenzací. I zde však existuje celá řada osvobození, například prodej soukromého vozidla, vlastní nemovitosti nebo osobního vlastnictví do 6 000 GBP. Nejenomže existují určitá osvobození od daně, ale dokonce povinnost platit daň vzniká až po překročení určitého ročního limitu. Od 6. 4. 2015 je hranice stanovena na 11 100 GBP na poplatníka. Sazba je 18 a 28 % podle výše zdanitelného příjmu.
- **Daň z cenných papírů (Stamp Duty Reserve Tax)** - týká se pouze zaknihovaných cenných papírů, ne listinných, a dále se nevztahuje na koupi nově emitovaných cenných papírů. Od daně jsou obvykle osvobozeny převody akcií, jejichž hodnota nepřesáhne 1 000 GBP. Sazba daně je 0,5% z dané částky a zaokrouhluje se na celé 5 GBP nahoru.
- **Daň z podnikání (Business rates)** - je daní z nebytových prostor a nemovitostí využívaných pro podnikatelské účely, jako jsou kanceláře, sklady, továrny, restaurační zařízení apod. Výše daně se odvozuje od hodnoty nemovitosti (stanovena úřadem pro oceňování), dále dle způsobu výpočtu, který stanoví vláda. Existují i určitá osvobození od této daně. Osvobozeny jsou např. farmy, hospodářství chovající ryby apod.²¹

²¹ HM Revenue & Customs (2015)

2.3.3 Daň z přidané hodnoty

(Value Added Tax - VAT) - Daň z přidané hodnoty ve Velké Británii funguje na stejném principu jako v České republice, a to hlavně díky harmonizaci v Evropské unii. Této dani podléhá většina zboží a služeb poskytovaná podniky registrovanými jako plátcí daně z přidané hodnoty. Plátcí jsou povinni se registrovat tehdy, pokud jejich obrát za bezprostředně posledních 12 po sobě jdoucích měsíců překročil 81 000 GBP. Firmy se mohou mezi plátce VAT registrovat dobrovolně, i když stanovený limit nepřekročili. Ve Velké Británii existují stejně jako u nás tři sazby daně. Jedná se o základní sazbu ve výši 20 %, sníženou 5% sazbu a nulovou sazbu. Základní sazba je použita na veškeré zboží a služby, které nejsou uvedeny v seznamu pro snížené sazby 5 % a 0 % nebo nejsou osvobozeny. Snížená sazba 5 % je uvalena např. na elektřinu, hygienické prostředky, na pomůcky pro seniory aj. Nulová sazba je použita na potraviny (mimo alkohol, čokoládu, jídla v restauracích aj.), knihy, léky, dětské oblečení, zdravotnické pomůcky apod. Osvobozené jsou např. věda a výzkum, vzdělání, finanční služby, poštovní služby atd. Daň platí konečný spotřebitel.²²

2.3.4 Spotřební daně

Ve Velké Británii jsou spotřebními daněmi zatíženy tabákové výrobky, alkoholické nápoje a minerální oleje. Velká Británie uvaluje na toto zboží jedny z nejvyšších spotřebních daní ze zemí EU (společně s Finskem, Švédskem a Irskem). Tyto daně jsou jako ve všech dalších státech Evropské unie harmonizovány pomocí směrnic. Plátcem daně je osoba, která dané zboží vypustí do volného oběhu.

- **Daň z alkoholu (Alcohol Duties)** – daň z alkoholu je zahrnuta v ceně piva, lihovin, vína, jablečného a hruškového moštu. Výše sazby je stanovena podle obsahu alkoholu v jednotlivých nápojích. Zároveň je v ceně zahrnuto i DPH ve výši 20 %.
- **Daň z tabáku (Tobacco Duties)** – daň z tabáku je zahrnuta v ceně cigaret, doutníků, žvýkacího tabáku a jiných tabákových výrobků určených ke kouření. U všech výrobků je použita pevná sazba, pouze u cigaret je daň složená z pevné a procentní část (16,5 % z prodejní ceny a 3,79 liber za krabičku 20 ks cigaret). Také zde nesmí být opomenuta výše DPH v ceně.
- **Daň z minerálních olejů (Hydrocarbon Oils Duties)** – se týká lehkých a těžkých olejů, biopaliv, nafty, dieselu a dalších palivových plynů. Osvobozena

²² HM Revenue & Customs (2015)

je například autobusová a letecká doprava a některá vozidla využívaná ke stavbám. Sazby u těchto daní jsou dány v absolutních hodnotách na litr.²³

Mezi další nepřímé daně patří daň z hazardu, daň z motorových vozidel, daň z letecké dopravy, daň z klimatické změny, daň z těžby kamene, písku a štěrku, daň za uložení odpadu a daň z pojištění.

²³ HM Revenue & Customs (2015)

3 ANALÝZA DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH A PRÁVNICKÝCH OSOB

Tato část práce se zaměřuje na důchodové daně v obou vybraných zemích a jejich vzájemnou komparaci.

3.1 Daně z příjmů v České republice

Pelc, Pelech (2014, s. 11) uvádí, že „daň z příjmu fyzických a právnických osob je upravena Zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Patří mezi základní zákony české daňové soustavy. Účinný je od roku 1993 a za tuto dobu jsme zaznamenali řadu přímých a nepřímých novelizací, dílčích úprav, doplnění nebo zrušení.“ Tento zákon upravující daně z příjmů má tři základní části: daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob a společná ustanovení.

3.1.1 Daň z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob je asi nejsložitěji konstruovanou daní v celém daňovém systému, což je způsobeno mimo jiné tím, že tyto příjmy nejsou zatíženy jen daní z příjmů, ale rovněž pojistným sociálního pojištění.

Po krátkém vymezení poplatníka daně se budeme věnovat předmětu daně. Seznámíme se s logikou tvorby základu daně a jeho rozkladem do jednotlivých dílčích základů daně. Poté si ukážeme, jakým způsobem se základ daně upravuje a jak se z něho vypočte daň. Nezapomeneme ani na slevy na dani. Na závěr si ukážeme metodiku výpočtu této daně.²⁴

Poplatník daně

Poplatníky daně z příjmů fyzických osob jsou fyzické osoby. Jedná se o daňové rezidenty České republiky nebo daňové nerezidenty.

Daňovými rezidenty jsou poplatníci tehdy, pokud mají na území našeho státu bydliště nebo se zde obvykle zdržují, což znamená, že zde pobývají alespoň 183 dnů v roce. Daňoví rezidenti České republiky mají daňovou povinnost, která se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky, tak i na příjmy plynoucí ze zahraničí. Ostatní poplatníci jsou **daňovými nerezidenty** a podléhají dani z příjmu fyzických osob jen příjmy ze zdrojů na území České republiky.²⁵

²⁴ Vančurová, Láchová (2014)

²⁵ Pelc, Pelech (2014)

Předmět daně

Vančurová, Láchová (2014, s. 159) uvádí, že „dani z příjmů fyzických osob podléhají veškeré příjmy fyzických osob s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně. Jde nejen o příjmy peněžní, ale také nepeněžní.“ Obecně lze říct, že příjmem rozumíme vše, čím dochází ke zvýšení majetku poplatníka.

Zákon č. 586/1992 Sb., předmět daně rozděluje do 5 skupin a to na:

- příjmy ze závislé činnosti,
- příjmy ze samostatné činnosti,
- příjmy z kapitálového majetku,
- příjmy z nájmu
- ostatní příjmy.

Předmětem daně například **nejsou** úvěry nebo zápůjčky, příjmy z vypořádání společného jmění manželů, příjmy z výměny pozemků při pozemkových úpravách, příjmy plynoucí poplatníkovi, který vypomáhá s domácími pracemi v zahraničí apod.

Řada příjmů, které jsou předmětem daně, jsou od daně **osvobozeny**. Osvobození se týká více než 60 druhů příjmů. Tyto příjmy se však dají zařadit do různých skupin osvobozených příjmů. Jedná se o některé **bezúplatné příjmy**. Osvobození se týká veškerého nabytí majetku dědictvím, případně odkazem nebo nabytí movité věci od osoby, která je příslušníkem rodiny žijícím s ním ve společné domácnosti. Další skupinou jsou **důchody a sociální transfery**, kde největší podíl tvoří penze, například starobní či invalidní. Poslední skupinu, kterou si uvedeme, jsou některé **příjmy z prodeje majetku**. Například prodej hmotné movité věci, není důvodem pro zdanění příjmu. Výjimkou jsou například cenné papíry, motorová vozidla, letadla nebo lodě kde časový interval mezi získáním a prodejem musí být delší než 1 rok.

Zdaňovanými příjmy jsou tedy označovány ty, které jsou předmětem daně a nejsou osvobozeny.²⁶

²⁶ Vančurová, Láchová (2014)

Základ daně

Základem daně je rozdíl mezi příjmy, které jsou předmětem daně, a výdaji vynaloženými na jejich dosažení, zajištění a udržení. Do základu daně se nezahrnují příjmy osvobozené a příjmy, z nichž se daň vybírá zvláštní sazbou daně.

Základ daně se dělí do **pěti dílčích základů daně**. Toto dělení je nutné z důvodu různých pravidel, podle kterých se jednotlivé příjmy očistí o výdaje, které jsou uznány jako nutné. Přehled dílčích základů daní jsme si již uvedli v podkapitole „Předmět daně“. Tyto skupiny jsou v zákoně o daních z příjmů uvedeny v samostatných paragrafech a vžilo se je označovat příslušným paragrafem.²⁷

V následujících Tab. 3. 1 až 3. 5 je zjednodušeně zachycena tvorba jednotlivých dílčích základů daně.

Tab. 3. 1 – Příjmy ze závislé činnosti

§ 6 příjmy ze závislé činnosti
+ pojištění na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojištění na veřejné zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem (viz podkapitola 3.3)
= dílčí základ daně příjmů ze závislé činnosti

Zdroj: Vančurová, Láchová (2014, s. 163)

Tab. 3. 2 – Příjmy ze samostatné činnosti

§ 7 příjmy ze samostatné činnosti
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně příjmů ze samostatné činnosti (nebo záporný rozdíl mezi příjmy a výdaji)

Zdroj: Vančurová, Láchová (2014, s. 163)

Tab. 3. 3 – Příjmy z kapitálového majetku

§ 8 příjmy z kapitálového majetku
= dílčí základ daně z kapitálového majetku

Zdroj: Vančurová, Láchová (2014, s. 164)

²⁷ Vančurová, Láchová (2014)

Tab. 3. 4 - Příjmy z nájmu

§ 9 příjmy z nájmu
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně příjmů z nájmu (nebo záporný rozdíl mezi příjmy a výdaji)

Zdroj: Vančurová, Láchová (2014, s. 163)

Tab. 3. 5 – Ostatní příjmy

§ 10 ostatní příjmy
- výdaje na dosažení příjmu
= dílčí základ daně příjmů z nájmu

Zdroj: Vančurová, Láchová (2014, s. 164)

Z hlediska daňového výnosu tvoří nejdůležitější část z dílčích základů daně § 6, tedy příjmy ze závislé činnosti. Nejenže u tohoto dílčího základ nelze uplatnit žádné výdaje, ale naopak jsou příjmy ještě navýšeny o sociální pojištění placené zaměstnavatelem. Tím je zajištěno, že tento dílčí základ bude vždy kladný.

Pro dílčí základ daně z příjmů ze samostatné činnosti a z příjmů z nájmu, tedy § 7 a § 9 platí nejvelkorysejší pravidla pro uznávání výdajů. Je zde dovolena i alternativa, že příjmy budou nižší než výdaje a proto rozdíl může být i záporný.

U dílčího základu daně z příjmů z kapitálového majetku opět platí, že uplatnění výdajů je zakázáno, příjmy se ale alespoň nenavýšují. Poslední z dílčích základů, který jsme ještě nezmínili je v § 10, ostatní příjmy. Uplatnění výdajů je zde velmi omezené. U těchto dvou dílčích základů platí, že nemohou nabývat záporných hodnot.

Tvoříme-li základ daně z příjmů fyzických osob, sečteme dílčí základy daně § 7 - § 10. Pokud je jejich součet kladný, přičteme sumu k § 6, v opačném případě, tedy dílčí základy § 7 - § 10 vyjdou záporně, základ daně tvoří pouze § 6. Základ daně z příjmů fyzických osob tedy nemůže být nižší než dílčí základ daně ze závislé činnosti. Pokud poplatníkovi zbyde záporná hodnota při tvorbě základu daně, vykáže

ji v daňovém priznání a bude z něj vyměřena daňová ztráta, kterou poplatník může využít jako odpočitatelnou položku v následujících pěti letech.²⁸

Dílčí základy daně

- **§ 6 Příjmy ze závislé činnosti** – *Pelc, Pelech (2014 s. 116)* tvrdí, že „za příjem ze závislé činnosti se považuje plnění ve formě příjmu ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, v nichž poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu je povinen dbát příkazů plátce. Za příjmy ze závislé činnosti se také považují funkční požitky.“ Funkční požitky jsou odměny osob jmenovaných nebo zvolených do funkcí. Jedná se například o poslance, členy vlád, jednatele apod. Další příjmy jsou uvedeny v § 6, odst. 1. Část příjmů ze závislé činnosti se nezahrnuje do základu daně z důvodu vynětí nebo osvobození. Mezi vyňatými příjmy jsou například náhrady cestovních výdajů do výše zákonných limitů, zaměstnavatelem poskytnuté pracovní a ochranné pomůcky, pracovní oděvy, mycí, čistící a dezinfekční prostředky atd. Osvobozeny jsou především příspěvky zaměstnavatele na penzijní připojištění a spoření zaměstnance. Dále pak některá nepeněžní plnění od zaměstnavatele například na poskytování nealkoholických nápojů na pracovišti nebo závodního stravování.²⁹
- **§ 7 Příjmy ze samostatné činnosti** – *Vančurová, Láchová (2014, s. 159)* uvádí, že „se jedná o druhý nejvýznamnější druh příjmů. Samostatná (výdělečná) činnost je opakem zaměstnání. Osoba sama rozhoduje, sama si obstarává podmínky pro svoji výdělečnou činnost a její disponibilní příjmy záleží na podnikající osobě.“ Spadají zde například příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, příjmy ze živnostenského podnikání, příjem z jiného podnikání (lékaři, auditoři, daňoví poradci), podíl společníka veřejné obchodní společnosti apod. Další příjmy jsou uvedeny v § 7, odst. 1 a 2.³⁰ Jak již z výše uvedené tabulky víme, tyto příjmy lze snížit o výdaje na jejich dosažení, zajištění a udržení. Druhou z možností je uplatnit výdaje

²⁸ Vančurová, Láchová (2014)

²⁹ Vančurová, Láchová (2014)

³⁰ Pelc, Pelech (2014)

paušální částkou, tedy procentem z příjmu. Od roku 2015 navíc přibýly maximální odpočty, které lze uplatnit, viz Tab. 3. 6

Tab. 3. 6 – paušální výdaje a maximální odpočty

Paušální výdaj	Druh příjmu	Maximální odpočet v Kč
80 %	Zemědělská výroba, lesní a vodní hospodářství, živnostenské podnikání řemeslné	1 600 000
60 %	Živnostenské podnikání s výjimkou řemeslného	1 200 000
40 %	Jiné podnikání než je uvedeno v předchozích dvou řádcích a příjmy z jiné samostatné činnosti	800 000
30 %	Příjmy z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku	600 000

Zdroj: vlastní zpracování

Vančurová, Láchová (2014, s. 190): „Způsob stanovení výdajů, tedy paušální nebo prokazatelné, se vztahují vždy na všechny příjmy v daném dílčím základu daně. Poplatník se může pro každé zdaňovací období samostatně rozhodnout, jakým způsobem bude výdaje uplatňovat. Pokud ale pro další období změni způsob, musí upravit základ daně za zdaňovací období předcházející této změně.“

§ 8 Příjmy z kapitálového majetku jsou příjmy z držby finančního majetku. Jedná se především o mnoho druhů úroků, například úroky plynoucí z jednorázového vkladu, z vkladních listů, dluhopisů, apod. Druhou skupinu tvoří podíly, a to na zisku kapitálových korporací nebo tichého společníka. Převážná většina těchto příjmů tvoří samostatné základy daně. Zdaňují se srážkovou daní u zdroje, což znamená, že máme-li spořicí účet u banky, tato banka daň z úroků vypočte a za příjemce odvede a uhradí.³¹

- **§ 9 Příjmy z nájmu** zdaňují příjmy z nájmu nemovitých věcí nebo bytů a příjem z nájmu movitých věcí, kromě příležitostného nájmu. Základ daně tvoří příjmy snížené o skutečné výdaje, nebo lze opět využít paušální částku. V tomto případě je hodnota snížení 30 % z příjmů. Zvolený způsob musí poplatník opět využít u všech příjmů v tomto dílčím základu daně.³²

³¹ Vančurová, Láchová (2014)

³² Vančurová, Láchová (2014)

- **§ 10 Ostatní příjmy** jsou příjmy, které nelze zařadit do předchozích skupin. Jsou to příjmy příležitostné a nahodilé. Jedná se například o příjem z nájmu movité věci, určité výhry v loteriích a sázkách, příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, pokud se nejedná o osobu oprávněnou podnikat v zemědělské výrobě apod. Tyto příjmy lze snížit o výdaje nutné na dosažení příjmů. Není zde možnost využít paušálních výdajů, výjimkou jsou pouze příležitostné příjmy ze zemědělské výroby. Jestliže všechny tyto příležitostné nájemné nepřesáhnou v úhrnu částku 30 000 Kč, jsou od daně osvobozeny.³³

Úprava základu daně

Poté, co sečtením dílčích základů daně, získáme základ daně, lze tento základ upravit o řadu odpočtů. Od základu daně lze například odečíst **hodnotu bezúplatného plnění** poskytnutého na veřejně prospěšné účely. Může jít samozřejmě jak o bezúplatně plnění peněžní, tak i nepeněžní. Tento odpočet má podpořit iniciativu poplatníků financovat neziskový sektor. Zákon specifikuje subjekty, kterým mohou být bezúplatná plnění poskytována. Jedná se například o obce, kraje a organizační složky státu. Dále vyjmenovává účely, které se uznávají za veřejně prospěšné – věda a výzkum, školství, kultura, zdravotnictví, ochrana zvířat, náboženství apod. Je zde stanovená také minimální a maximální mez. Spodní hranice má zabránit zvýšení administrativních nákladů a komplikací při výpočtu. Minimální velikost v průběhu zdaňovacího období je limitovaná částkou alespoň 1 000 Kč, ta maximální zase 15 % ze základu daně.

Druhým odpočtem jsou **úroky z úvěrů na bytové potřeby**. Za úvěr na bytové potřeby lze považovat pouze úvěr poskytnutý dle zákona o stavebním spoření nebo hypoteční úvěr. Odpočet úroků je limitován částkou 300 000 Kč na zdaňovací období. Pouze tento odpočet není limitován částkou pro jednotlivého poplatníka, ale pro jednu společně hospodařící domácnost.

Další skupinou odpočtů jsou **dobrovolná spoření na penzi**. Ty mohou nabývat různých forem, jde například o příspěvky na penzijní připojištění, na doplňkové penzijní spoření a dále o pojistné na penzijní pojištění. V úhrnu lze odečíst maximálně 12 000 Kč za zdaňovací období. Avšak díky tomu, že stát podporuje penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření formou státních příspěvků, lze jako

³³ Vančurová, Láchová (2014)

odpočet uplatnit pouze příspěvky přesahující částku 12 000 Kč za zdaňovací období. Naopak **penzijní pojištění** je soukromý produkt, na který stát nepřispívá, proto se zde příspěvky započítávají v plné výši.

Na velice podobném principu funguje také další odpočet, a to **životní pojištění**. I zde je stanovena maximální možná částka za zdaňovací období na 12 000 Kč.³⁴ Takto snížený základ daně zaokrouhlujeme na celé stokoruny dolů a určí se z něho velikost daně z příjmů fyzických osob.

Sazba daně

Sazba daně z příjmů fyzických osob je od roku 2008 lineární a ve výši 15 %. Lidé, kteří měsíčně vydělávají více než 106 444 korun hrubého, musí od roku 2013 platit také solidární daň ve výši 7 %.

Slevy na dani

Každý poplatník, který splní zákonem uvedené podmínky a prokáže stanovení skutečností předepsaným způsobem má nárok na uplatnění slev na dani. Tyto slevy se dají rozdělit do dvou skupin. A to na ty, jež poplatník uplatňuje sám na sebe a na slevy na vyživované osoby, které s ním žijí ve společné domácnosti. Výše slev je uvedena v Tab. 3. 7.

Tab. 3. 7 – Slevy na dani

Druh slevy	Částka v Kč
Základní	24 840
Na invaliditu 1. a 2. stupně	2 520
Na invaliditu 3. Stupně	5 040
Držitel průkazky ZTP/P	16 140
Pro studenta	4 020

Na manžela(ku)	24 840 / 49 680
Za umístění dítěte	Prokazatelně vynaložené výdaje (max. do výše minimální mzdy)

Zdroj: vlastní zpracování

³⁴ Vančurová, Láchová (2014)

Základní sleva se uplatňuje vždy v celé (roční) výši. Nově od roku 2015 mohou tuto slevu uplatňovat všichni poplatníci, tedy i důchodci, kteří pobírají starobní důchod. Sleva se uplatňuje měsíčně podpisem tiskopisu Prohlášení poplatníka, ročně žádostí o roční zúčtování u posledního zaměstnavatele či podaným daňovým přiznáním. **Slevy na invaliditu** se liší podle stupně invalidity, které odpovídá i typ invalidního důchodu. Lze zde zahrnout i slevu pro držitele průkazu ZTP/P – zvláště tělesné postižení s průvodcem, kterou lze se slevou na invaliditu sčítat. **Slevu pro studenty** může uplatnit poplatník, který se sám soustavně připravuje na své budoucí povolání a to až do dovršení věku 26 let nebo po dobu prezenční formy studia v doktorském studijním programu, který poskytuje vysokoškolské vzdělání až do dovršení 28 let. Zákon umožňuje využít **slevu na manželku/(la)** žijící s poplatníkem ve společné domácnosti, jestliže započitatelné příjmy druhého z manželů nedosahují výše 68 000,-. Do vlastního příjmu manželky/(la) patří nejen příjmy zdanitelné, ale i velká řada osvobozených, jako je například starobní a invalidní důchod, peněžitá pomoc v mateřství, nemocenská atd. Naopak sociální dávky se do tohoto příjmu nezahrnují. Pokud manželka (manžel) vlastní průkaz ZTP/P, zvyšuje se sleva na dvojnásobek. Slevu lze uplatnit pouze ročně, a to buď celou, nebo v poměrné výši, dle doby manželství v tomto zdaňovacím období. Měsíčně se sleva neuplatňuje.³⁵ Nově je v daňovém zákoně pro rok 2015 zavedena **sleva za umístění dítěte**. Výše slevy odpovídá prokazatelně vynaloženým výdajům za umístění vyživovaného dítěte, které žije s poplatníkem v jedné společné domácnosti, v zařízení péče o dítě předškolního věku. Např. dětská skupina, mateřská školka či soukromé jesle. Za každé vyživované dítě může poplatník uplatnit slevu pouze do výše minimální mzdy stanovené pro daný rok. V roce 2015 tedy mluvíme o částce 9 200 Kč. Slevu může uplatnit pouze jeden z rodičů.³⁶

Je nutno mít na paměti, že suma vše slev se maximálně může rovnat velikosti daně. Tedy daň po odečtení slev bude nižší, nebo nulová.

Jestliže uplatníme paušální výdaje, nemůžeme uplatnit slevu na manželku či manžela a daňové zvýhodnění na dítě, které si vysvětlíme o několik řádků níže. Pokud jsme zároveň zaměstnaní, týká se nás toto omezení jen tehdy, když součet

³⁵ Vančurová, Láchová (2014)

³⁶ Rylová, Tunkrová, Krůček, Beutelhauserová (2015)

dílčích základů daně, u kterých jsme uplatnili paušální výdaje, je vyšší, než 50 % našeho celkového daňového základu.

Daňové zvýhodnění

Poplatník daně z příjmů fyzických osob má nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě, které s ním žije ve společně hospodařící domácnosti. Za vyživované dítě se pro tento případ považuje každé nezletilé dítě a dále dítě do 26 let, které nepobírá invalidní důchod pro invaliditu 3. stupně a zároveň se soustavně připravuje na své budoucí povolání, tedy studuje, nebo studovat ani vykonávat výdělečnou činnost nemůže kvůli nemoci či nepříznivému zdravotnímu stavu. Od roku 2015 není částka jednotná pro všechny děti. Na jedno dítě uplatní slevu 13 404 Kč ročně, 15 804 Kč na druhé dítě a 17 004 Kč na třetí a každé další dítě. Částka se zvyšuje na dvojnásobek, je-li dítě držitelem průkazu ZTP/P.³⁷ Uplatnit daňové zvýhodnění na děti může pouze jeden z rodičů, nezávisle na tom, kdo pobírá slevu za umístění dítěte. Pokud nárok na slevu vznikne v průběhu zdaňovacího období, uplatní poplatník poměrnou částku ve výši jedné dvanáctiny od měsíce následujícího po této skutečnosti. Toto tvrzení neplatí, pokud se v průběhu zdaňovacího období dítě narodí, je osvojeno nebo začne studovat. V těchto případech lze poměrnou částku využít již za měsíc, ve kterém se daná událost stala.³⁸

Výhodou daňového zvýhodnění na děti, oproti klasickým slevám, je skutečnost, že nám může vzniknout tzv. daňový bonus. Stane se tak tehdy, pokud daň po slevách nebyla dostatečně vysoká, aby poplatník mohl využít celou slevu na dítě. Znamená to tedy, že poplatník má právo požádat stát, aby mu zbytek slevy vyplatil zpět. O výplatu daňového bonusu může žádat při splnění následujících podmínek. Zaprvé, nárok na bonus je vyšší než 100 Kč a zadruhé, poplatník měl příjem podle § 6, 7, 8 nebo 9 alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy (pro rok 2015 tedy 55 200 Kč). Daňový bonus může činit maximálně 60 300 Kč ročně.³⁹

Pro daň z příjmu fyzických osob lze využít ještě jeden druh slevy na daň, který je určen pro poplatníky, kteří zaměstnávají pracovníky se zdravotním postižením. Tato sleva je však častější u daně z příjmu právnických osob, více se touto oblastí zabývá další podkapitola.

³⁷ Rylová, Tunkrová, Krůček, Beutelhauserová (2015)

³⁸ Vančurová, Láchová (2014)

³⁹ Rylová, Tunkrová, Krůček, Beutelhauserová (2015)

Zdaňovací období, daňové přiznání a splatnost daně

Zdaňovacím obdobím daně z příjmů fyzických osob je kalendářní rok. Konečná daňová povinnost musí být správci daně – Finančnímu úřadu odvedena v řádném termínu. Lhůta pro zaplacení daně odpovídá lhůtě pro podání daňového přiznání. Za zdaňovací období roku 2015 je povinnost podat daňové přiznání limitována datem 1. 4. 2016. Pokud poplatník využije služeb daňového poradce, je lhůta prodloužena až na 6 měsíců po skončení zdaňovacího období.⁴⁰

Metodika výpočtu daně z příjmů fyzických osob

Ačkoliv jsme si v několika předcházejících podkapitolách teoreticky nadefinovali všechny prvky daně, nemusí být na první pohled jasné, jak k finální daňové povinnosti nakonec dojít. Pro srozumitelnost tedy autorka vytvořila několik stručných kroků, které tuto problematiku objasní a přidala i odkazy na paragrafy ze zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

1. Nejprve je třeba rozhodnout, zda příjmy fyzických osob jsou předmětem daně či nikoliv - § 3. Příjmy, které nejsou předmětem daně, se neuvádějí do daňového přiznání.
2. Příjmy, které jsou předmětem, se otestují pomocí § 4 na možnost osvobození od daně. Osvobozené příjmy také do daňového přiznání nezachycujeme.
3. Dále lze tyto příjmy rozdělit do několika kategorií podle zdroje, ze kterého poplatníkovi plynou - § 6 - § 10.
4. Vytvořením několika dílčích základů daně vytvoříme jeden základ daně - § 5.
5. Pak se podíváme, zda lze uplatnit některou z položek jako nezdánitelnou část základu daně a odečteme ji - § 15.
6. Podobně od základu daně odečteme odčitatelné položky - § 34.
7. Takto snížený základ daně o odčitatelné položky a nezdánitelné části základu daně zaokrouhlíme na celé 100 Kč směrem dolů.
8. Pomocí sazby daně 15 % zjistíme daňovou povinnost, u měsíční hrubé mzdy vyšší než 103 536 Kč uplatní i solidární zvýšení daně ve výši 7 %. - § 16
9. Daňovou povinnost snížíme díky slevám na dani - § 35ba a §35bb

⁴⁰ Vančurová, Láchová (2014)

10. Po odečtení všech možných slev lze uplatnit i daňové zvýhodnění na děti - § 35c

11. Nyní je již známá konečná daňová povinnost popřípadě daňový bonus.

3.1.2 Daň z příjmů právnických osob

Daň z příjmů právnických osob je poměrně mladou daní v moderních daňových systémech. V posledních desetiletích se navíc vedou spory, zda vůbec existence této daně je vhodná či dokonce nutná. Vlastníky právnických osob jsou totiž vždy ve svých konečných důsledcích fyzické osoby, a proto by bylo možno tuto daň odstranit. I když se podíl daně z příjmů právnických osob na celkových daňových výnosech v posledním desetiletí snížil (v důsledku ekonomické krize), stále tvoří okolo 10 % daňových příjmů. Daň z příjmů právnických osob platná v ČR nerozlišuje mezi velkými a malými společnostmi.⁴¹

První část podkapitoly je zaměřena na poplatníky daně z příjmů právnických osob, předmět daně a osvobození od daně. Poté bude rozklíčována tvorba základu daně, kde se zaměříme na velkou škálu úprav hospodářského výsledku, či rozdílu mezi příjmy a výdaji a na odpočty od základu daně. Druhá část je věnována sazbě daně, slevám na dani a nezapomene ani zde na metodiku výpočtu pro snazší porozumění.

Poplatník daně

Na poplatníky daně z příjmů právnických osob se můžeme dívat ze dvou hledisek. První z nich, nám již známe, je rozdělení na daňové rezidenty a daňové nerezidenty. *Vančurová, Láchová (2014, s. 92) říká, že „toto dělení vychází z mezinárodně všeobecně respektovaného pravidla, podle kterého na zdanění má nárok jednak stát, v němž příjem vznikl a jednak stát, ve kterém je poplatník usídlen.“*

Daňový rezident je každá právnická osoba, která má na území České republiky sídlo nebo místo vedení. Tito rezidenti mají neomezenou daňovou povinnost, tj. daní jak příjmy vzniklé v České republice, tak i celosvětové příjmy. **Daňový nerezident** je právnická osoba se sídlem v zahraničí, která zde místo vedení nemá, proto jejímu zdanění podléhají jen příjmy ze zdrojů na území České republiky. Jiné kritérium

⁴¹ Vančurová, Láchová (2014)

rozlišuje poplatníky daně z příjmů právnických osob na podnikatelské a nepodnikatelské subjekty. Za **podnikatelské subjekty**, považujeme ty společnosti, které byly založeny za účelem podnikání, jedná se především o obchodní korporace. Opakem jsou tzv. **veřejně prospěšní poplatníci**, kteří v souladu se svým zakladatelským právním jednáním, statutem, stanovami zákonem nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci jako svou hlavní činnost vykonává činnost, která není podnikání. Tito poplatníci podléhají dani z příjmů v omezeném rozsahu.⁴²

Předmět daně

Všeobecně jsou předmětem daně příjmy (výnosy) z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem. Existuje však spousta výjimek a zvláštností, na které upozorňuje § 18 zákona o daních z příjmů.

Předmětem daně například nejsou příjmy získané nabytím akcií, příjmy společenství vlastníků jednotek z dotací a příspěvků vlastníků jednotek na správu domu a pozemku. Největší část je však věnována příjmům zdravotních pojišťoven. Předmětem daně nejsou pokuty a penále uložené pojistnému, přirážky k pojistnému, náhrady nákladů na hrazené zdravotní služby, účelové dotace ze státního rozpočtu aj.⁴³

Osvobození od daně

Od daně z příjmů právnických osob zákon osvobozuje poměrně širokou škálu příjmů, které jsou mnohdy využitelné jen pro vybrané právnické osoby a jejich částky nejsou natolik významné, aby byly středem zájmu daňových poradců při snaze optimalizovat výši daňové povinnosti svých klientů. Mezi ty nejdůležitější a zároveň nejčastěji využívané řadíme členské příspěvky, výnosy kostelních sbírek, příjmy za církevní úkony, příjmy České národní banky a velké škály různých fondů (Garanční, Zajišťovací, Vinařský, Česko-německý aj.)⁴⁴

Základ daně

Základem daně je rozdíl, o který příjmy, s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně a příjmů osvobozených od daně převyšují výdaje (náklady)

⁴² Pelc, Pelech (2014)

⁴³ Pelc, Pelech (2014)

⁴⁴ Pelc, Pelech (2014)

prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů, a to při respektování jejich věcné a časové souvislosti v daném zdaňovacím období. Tento rozdíl se dále musí upravit. Pro zjištění základu daně se vychází z výsledku hospodaření před zdaněním (výnosy - náklady) u poplatníků, kteří vedou účetnictví a rozdílu mezi příjmy a výdaji u poplatníků, kteří nevedou účetnictví.

Výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji se zvyšuje například o:

- částky neoprávněně zkracující příjmy,
- částky, které nelze do výdajů (nákladů) zahrnout,
- částky uplatněné v předchozích zdaňovacích obdobích,
- částky pojistného na důchodové spoření, pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, které byly sraženy, avšak neodvedeny do konce následujícího zdaňovacího období,
- přijaté úhrady smluvních pokut, úroků a poplatků z prodlení, penále a jiných sankcí ze závazkových vztahů, pokud byli položkou snižující výsledek hospodaření.

Výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji se snižuje například o:

- rozdíl, o který smluvní pokuty, úroky a poplatky z prodlení, penále a jiné sankce ze závazkových vztahů převyšuje přijaté částky,
- částky pojistného na důchodové spoření, pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, o který byl zvýšen výsledek hospodaření, dojde-li k jejich odvedení,
- částku vzniklou v důsledku změny účetní metody, která ovlivňuje výsledek hospodaření.

Výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji lze snížit například o:

- částky nezahrnuté do výdajů (nákladů), které lze podle tohoto zákona do výdajů (nákladů) zahrnout,
- částky, o které byly nesprávně zvýšeny příjmy,
- oceňovací rozdíl vzniklý jinak než koupí majetku,

- částky související s rozpuštěním rezerv a opravných položek.⁴⁵

Úprava základu daně

Základ daně z příjmů právnických osob lze snížit o odpočty. Ty se však používají v menším měřítku než u daně z příjmů fyzických osob. Budeme se zabývat odčitatelnými položkami na výzkum a vývoj, daňovou ztrátou a odpočtu na podporu odborného vzdělávání. Vančurová, Láchová (2014, s. 137) tvrdí, že: „**daňová ztráta** znamená rozsah, ve kterém uznané daňové náklady převýšily zdanitelné příjmy za zdaňovací období“. Tuto ztrátu lze uplatnit jako nestandardní odpočet v maximálně pěti následujících zdaňovacích obdobích po období, kdy byla vyměřena. Je pouze na právnické osobě, zda jí uplatní v některém z let celou nebo po libovolných částkách. Odpočet daňové ztráty je jednou z forem podpory podnikání, jelikož omezuje podnikatelské riziko.⁴⁶

Podmínkou pro odpočet výdajů na **projekty výzkumu a vývoje** je fakt, že se musí jednat o výdaje, které zákon o daních z příjmů přesně vymezuje. Dále musí splňovat podmínku, že na realizaci uvedených projektů nesmí být poskytnuta podpora z veřejných zdrojů. Určit, které výdaje lze do odpočtu projektu výzkumu a vývoje zařadit, je velmi obtížné, pro zvýšení právní jistoty je zavedena možnost požádat o závazné posouzení těchto výdajů. Sazba odpočtu je uvedená v Tab. 3. 8.

Tab. 3. 8 – Sazba odpočtu na projekty výzkumu a vývoje

druh výměry	sazba	Podmínky
základní	100 %	do výše, ve které výdaje na výzkum a vývoj běžného zdaňovacího období dosáhnou stejných výdajů za minulé zdaňovací období
zvýšená	110 %	Výdajů na výzkum a vývoj, které převýšily tyto výdaje za předešlé zdaňovací období

Zdroj: Vančurová, Láchová (2014, s. 138)

Vančurová, Láchová (2014, s. 139) říká, že „od roku 2014 se objevil nový odpočet **na podporu odborného vzdělávání**. Tento odpočet má dvě části. Jedná se

⁴⁵ Pelc, Pelech (2014)

⁴⁶ Vančurová, Láchová (2014)

*o odpočet na pořízení majetku na odborné vzdělávání a odpočet výdajů vynaložených na žáka nebo studenta v rámci odborného vzdělávání.“. Za odborné vzdělávání se považuje praktické vyučování, odborná praxe a část studijního programu uskutečňovaného na pracovišti. **U odpočtu na pořízení majetku pro odborné vzdělávání** se musí vždy jednat o majetek nový a pořízen koupí nebo na finanční leasing. Maximální výše odpočtu nemůže být vyšší než 5 000 Kč na jednu hodinu vyučování na pracovišti. **Odpočet na podporu výdajů vynaložených na žáka nebo studenta** je již definován jednodušeji. Jedná se vždy o součin částky 200 Kč a počtu hodin na pracovišti.⁴⁷*

Stejně jako u daně z příjmů fyzických osob, lze od základu daně odečíst **hodnotu bezúplatného plnění** poskytnutého na veřejně prospěšné účely. Všechny podmínky jsou shodné s těmi, které jsme si již uvedli, jediný rozdíl je v minimální částce a vztahu k základu daně. V průběhu zdaňovacího období je částka stanovena alespoň na 2 000 Kč. V úhrnu lze odečíst maximálně 10 % ze základu daně. Tento odpočet nemohou uplatnit veřejně prospěšní poplatníci.⁴⁸

Takto upravený základ daně se zaokrouhluje na celé tisíce Kč dolů a určí se z něho velikost daně z příjmů právnických osob.

Sazba daně

Nyní prostřednictvím sazby daně vypočteme daňovou povinnost. Daň z příjmů právnických osob je stanovena na 19 %, od roku 2010 neměnná a je lineární.

Slevy na dani

Zaměstnává-li poplatník daně z příjmů fyzických i právnických osob zaměstnance se zdravotním postižením, má nárok na odpočet 18 000 Kč na jednoho zaměstnance. Jedná-li se o zaměstnance s těžším zdravotním postižením, lze odečíst dokonce 60 000 Kč. Při výpočtu se vychází z přepočítaného počtu zaměstnanců se zdravotním postižením. Na jednoho fyzického pracovníka nemůže připadnout více než jeden přepočtený zaměstnanec.⁴⁹

⁴⁷ Vančurová, Láchová (2014)

⁴⁸ Vančurová, Láchová (2014)

⁴⁹ Pelc, Pelech (2014)

Vančurová, Láchová (2014, s. 145) tvrdí, že „existuje ještě jeden typ slev, který je součástí vládní politiky investičních pobídek zaměřený především na zahraniční investory. Jedná se o formu daňových prázdnin.“

Zdaňovací období, daňové přiznání a splatnost daně

Zdaňovacím obdobím u daně z příjmů právnických osob je zpravidla **kalendářní rok**. Může jim však například být i hospodářský rok. **Hospodářský rok** má 12 kalendářních měsíců. Není zahájen měsícem lednem, ale kterýmkoli kalendářním měsícem v roce. Zdaňovací období však nemusí mít vždy 12 měsíců, podle § 21a zákona o dani z příjmů, může být za zdaňovací období považováno i **účetní období** delší než nepřetržitě po sobě jdoucích 12 měsíců.

Termín pro podání daňového přiznání je stejný jako u předchozí daně z příjmů fyzických osob. Jedná se tedy o datum 1. 4. nebo 1. 6., podléhá-li právnická osoba povinnému auditu. I zde je poslední den lhůty pro podání daňového přiznání dnem splatnosti.⁵⁰

Metodika výpočtu daně z příjmů právnických osob

Postup zjištění daňové povinnosti může být poměrně zdlouhavý a mnohdy nepřehledný. Proto se autorka pokusí o zjednodušení a vysvětlení základních kroků, díky nimž lze dospět ke správné výši konečné daňové povinnosti právnických osob.

1. Nejprve je třeba rozhodnout, které příjmy jsou předmětem této daně, které jsou osvobozené, nebo které mezi zdanitelné příjmy této daně vůbec nespádají, tuto problematiku řeší § 18 a 19.
2. Z údajů z účetnictví zjistíme strukturu a výši nákladů a výnosů. Od hodnoty výnosů odečteme hodnotu nákladů a získanou částku dále upravujeme na základ daně následujícími položkami (§ 23):
 - přičteme položky zvyšující ZD,
 - odečteme položky snižující ZD,
 - upravíme o další nabízené položky.
3. Dále základ daně upravíme o odpočty. Tyto odpočty mají svůj pevný řád. Nejprve se odečítá daňová ztráta, dále výdaje na výzkum a vývoj, následuje

⁵⁰ Pelc, Pelech (2014)

odpočet na podporu odborného vzdělávání. Poté se provede mezisoučet a odečte hodnota bezúplatného plnění na veřejně prospěšné účely, a to maximálně do výše 10 % z mezisoučtu. § 34 a 20.

4. Takto upravený základ daně zaokrouhlíme na celé tisícikoruny dolů a vynásobíme sazbou daně 19 %. § 21.
5. Zaměstnává-li právnická osoba osobu se zdravotním postižením, může uplatnit tuto slevu na dani, § 35
6. Výsledkem je konečná daňová povinnost.

3.2 Daň z příjmů ve Velké Británii

Daň z příjmů fyzických osob, v Británii nazývaná Income Tax a daň z příjmů právnických osob – Corporation Tax jsou dvě z nejdůležitějších majetkových daní v daňovém systému Velké Británie. Tyto daně dohromady tvoří jednoznačně nejvyšší daňový příjem státního rozpočtu.

3.2.1 Daň z příjmů fyzický osob

„Daň z příjmů fyzických osob ve Velké Británii je upravena několika zákony, patří mezi ně Income and Corporation Taxes Act 1988, Capital Allowances Act 2001, Income Tax (Earnings and Pension) Act 2003, The Income Tax (Trading and Other Income) Act 2005 a Income Tax Act 2007. O této dani platí, že tvoří nejvyšší zdroj daňových příjmů na území Velké Británie.“⁵¹

Poplatníci daně

Platí zde stejné pravidla jako v České republice, tedy, že poplatníci se rozlišují na daňové rezidenty a nerezidenty. **Daňoví rezidenti** podléhají této dani svými celosvětovými příjmy, naopak **daňoví nerezidenti** podléhají pouze příjmy, kterých dosáhli na daném území.

Předmět daně

Daň z příjmů fyzických osob se týká zdanitelných příjmů, které se dělí do tří skupin:

⁵¹ Daň z příjmů fyzických osob ve Velké Británii [2015-04-15]. [online].
Dostupné z <http://www.fpr-zcu.cz/clanek/dan-z-prijmu-fyzickych-osob-ve-velke-britanii>

- příjmy z úspor,
- příjmy z dividend,
- ostatní příjmy.

Do první kategorie spadají úroky ze stavebního spoření a jiných bankovních spoření kromě úroků z osobních účtů. U příjmů z dividend se jedná o dividendy z akcí pouze z britských společností. Ostatní příjmy jsou největší položkou a zahrnují především příjmy ze závislé činnosti, samostatně výdělečné činnosti, příjmy z nájmu a různých druhů důchodů (osobní, firemní, státní). Příjmy tedy plynou z více různých zdrojů a každá skupina je zdaněna jinými sazbami. Předmětem daně je zdanitelný příjem poplatníka získaný součtem všech druhů příjmů.

Mezi příjmy, které se nezahrnují do základu daně, patří většina státních dávek, například mateřská dávka, podpora v pracovní neschopnosti po dobu 28 týdnů, příspěvek na bydlení, příspěvek na opatrovnickou péči a přídavky na děti, bezplatná televizní licence pro osoby starší 75 let, dále prvních 4 250 liber za rok, získaných z nájmu vlastního domu, výhry v loteriích aj.⁵²

Osvobození od daně u ostatních příjmů

Každý poplatník, i přesto že jeho příjem spadá do předmětu daně, nemusí zdanit celou částku. Tuto částku je možné snížit o osobní odpočet (Personal Allowance), který je různý podle věku a také podle výše příjmu. Výše odpočtů pro rok 2015 je znázorněna v Tab. 3.9.

Tab. 3.9 – Odpočet pro poplatníka

Roky	Příjem v GBP	Odpočet na poplatníka v GBP
< 65 let	< 100 000	10 500
65 – 74 let	< 26 100	10 500
> 74 let	< 26 100	10 660

Zdroj: vlastní zpracování

⁵² HM Revenue & Customs (2015)

„Pokud částka stanovený limit přesáhne, snižuje se odpočet vždy o jednu polovinu z přesahující částky. Tyto částky se odečtou od čistého příjmu, a tím je zajištěno určité minimum, které nebude nikdy zdaňováno“⁵³

Na tomto příkladu jde vidět, že příjmy osvobozené od daně ve Velké Británii fungují jinak než v české legislativě. Zatímco v České republice funguje osvobození zdlouhavým výčtem různých položek, v Británii odečítáme absolutní sumu.

Druhý osobní odpočet mohou uplatnit nevidomé osoby (tzv. Blind Person's Allowanc). Ty si ze svého příjmu mohou odečíst částku v hodnotě 2 290 liber za zdaňovací období 2014/2015. Ve zdaňovacím období 2015/2016 odpočet klesl na 2 230 liber. Pokud nevidomá osoba nemá dostatečné příjmy, aby tento odpočet mohla využít, lze jej celý převést na druhého z manželů, či registrovaného partnera.

Oba osobní odpočty lze však odečíst pouze od ostatních příjmů, ne od příjmů z dividend nebo z úspor.⁵⁴

Základ daně

Základ daně získáme rozdílem hrubých příjmů a národního pojištění (viz. Podkapitola 3. 3.)

„Hodnota bezúplatného plnění se ve Velké Británii neodečítají od základu daně, jak je tomu v České republice. Pokud poplatník daruje peněžní částku charitě či sportovnímu klubu, darovaný navíc dostane k této částce i část, která již byla poplatníkovi zdaněna. Pokud tedy poplatník daruje 20 GBP, ve skutečnosti obdarovaný dostane 25 GBP.“⁵⁵

Další možností jak snížit daň z příjmů je uplatnění odpočtů v rámci výdajů vynaložených v souvislosti s výkonem povolání například: výdaje na pracovní cesty, pracovní oděvy, náradí, koupi vybavení, aj.

Sazby daně

Na rozdíl od České legislativy nesčítáme dílčí základy daně dohromady. Daň se vypočte z každé části zvlášť. Sazby daně z příjmů fyzických osob jsou uvedeny v Tab. 3. 10.

⁵³ Daň z příjmů fyzických osob ve Velké Británii [2015-04-15]. [online]. Dostupné z <http://www.fpr-zcu.cz/clanek/dan-z-prijmu-fyzickych-osob-ve-velke-britanii>

⁵⁴ HM Revenue & Customs (2015)

⁵⁵ Daň z příjmů fyzických osob ve Velké Británii [2015-04-15.] [online]. Dostupné z <http://www.fpr-zcu.cz/clanek/dan-z-prijmu-fyzickych-osob-ve-velke-britanii>

Tab. 3. 10 – Sazby daně z příjmů FO

Výše základu daně v GBP	Sazba daně z ostatních příjmů	Sazba daně z úspor	Sazba daně z dividend
0 – 2880	-	10 %	-
0 – 31 785	20 %	20 %	10 %
31 786 – 150 000	40 %	40 %	32,5 %
Nad 150 000	45 %	45 %	37,5 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Dle výše základu daně a druhu zdanění jsou příjmy fyzických osob rozděleny do 3, respektive 4 pásem. Nejdříve se zdaňují ostatní příjmy, příjmy z úspor a nakonec příjmy z dividend. Pokud ostatní příjmy překročí hranici 2 880 GBP, nelze použít sazbu 10 % ani pro příjmy z úspor. Musí se použít sazba 20 %. Sazby daně jsou progresivní, tedy s růstem příjmů se zvyšují. Konečnou daňovou povinnost zjistíme sečtením všech dílčích částí daně.

Slevy na dani

U daně z příjmů fyzických osob není kladen tak velký důraz na slevy na dani. Pokud se však naskytne příležitost tuto slevu uplatnit, jedná se pouze o daňovou úlevu manželů a registrovaných partnerů. Ti si tuto slevu mohou uplatnit, pokud žijí ve společné domácnosti a jeden z manželů se narodil před 6. dubnem 1935. Sleva je ve výši 10 % z příspěvku pro tyto páry. Druhou skupinou jsou poplatníci, kteří odvádějí výživné na děti. I zde platí stejná podmínka data narození a výše slevy.⁵⁶

Zdaňovací období, daňové přiznání a splatnost daně

„Zdaňovací období trvá 12 kalendářních měsíců. Začíná však 6. dubna a končí 5. dubna následujícího roku. Daňové přiznání v elektronické podobě musí být podáno do 31. 1. následujícího roku, v papírové formě do 31. 10. daného roku. Do konce ledna následujícího roku musí být daň také uhrazena.“⁵⁷ Pro platbu daně je každému poplatníkovi přiřazen kód skládající se z číslic a písmen. Měsíční srážky jsou

⁵⁶ HM Revenue & Customs (2015)

⁵⁷ Daň z příjmů fyzických osob ve Velké Británii [2015-04-15]. [online]. Dostupné z <http://www.fpr-zcu.cz/clanek/dan-z-prijmu-fyzickych-osob-ve-velke-britanii>

odváděny pomocí systému PAYE – Pay As You Earn, správci daně - Úřad pro správu daní a cel Jejímho Veličenstva (Her Majesty's Revenue & Customs).

Metodika výpočtu daně z příjmů fyzických osob

Zorientovat se v dani z příjmů fyzických osob bylo zatím nejtěžší. Bylo to zapříčiněno tím, že anglická legislativa nevyjmenovává různé odpočty, ale odkazuje na další paragrafy a zákony. V § 23 Income Tax Act 2007 je přehledně popsána metodika výpočtu daně z příjmů fyzických osob.

1. Nejprve je potřeba rozhodnout, které příjmy se považují za zdanitelné a jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob. Poté příjmy rozdělíme do tří dílčích základů daně – ostatní příjmy, příjmy z úspor a z dividend.
2. Nyní odečteme částku jakýchkoliv úlev na základě ustanovení uvedených v § 24, popřípadě § 25. Takto upravené zdanitelné příjmy se nazývají „čistý příjem“.
3. Dále od ostatních příjmů odečteme částku osobního odpočtu dle věku a příjmu poplatníka. V případě nevidomosti využijeme i druhý osobní odpočet - § 257.
4. Vypočítáme daň ze všech dílčích složek, poté sečteme a získáme daňovou povinnost, která však nemusí být konečná.
5. Od výše daňové povinnosti odečteme možné slevy na dani, na které má poplatník v daném období nárok - § 26.
6. Výsledkem je daňová povinnost poplatníka za určité zdaňovací období.⁵⁸

3.2.2 Daň z příjmů právnických osob

„Daň z příjmů právnických osob byla ve Velké Británii zavedena v roce 1965, předtím platily právnické osoby daň ze zisku. Tato daň je upravena několika zákony: Income and Corporation Taxes Act 1988, Taxation of Chargeable Gains Act 1992, Capital Allowances Act 2001, Corporation Tax Act 2009, Corporation Tax Act 2010 a Finance Act 2013.“⁵⁹

⁵⁸ Income Tax Act (2007)

⁵⁹ Daň z příjmů právnických osob ve Velké Británii [2015-04-17]. [online].
Dostupné z <http://www.fpr-zcu.cz/clanek/dan-z-prijmu-pravnickych-osob-ve-velke-britanii>

Poplatníci daně

Poplatníky daně z příjmů právnických osob jsou obchodní korporace (v Británii se zkratkou za názvem Ltd a Ptc), zahraniční společnosti s pobočkou či kanceláří ve Velké Británii, většina sdružení bez právní subjektivity, např. kluby a družstva a další. Existuje zde klasické rozdělení na daňové rezidenty a nerezidenty, které již autorka nebude opět rozepisovat.

Předmět daně

Za předmět daně se považují příjmy z hlavní činnosti, tedy příjmy z obchodování, příjmy z finanční činnosti, příjmy z pronájmu, příjmy plynoucí ze zahraničí, ostatní příjmy a příjmy z britských dividend. Rozdělení příjmů do jednotlivých kategorií je důležité pro výpočet základu daně. Výjimku tvoří dividendy, které nejsou zdaněné v rámci této daně.

Do předmětu daně se nezahrnují zisky z charitativní činnosti, které jsou získány a použity k dobročinným účelům, dále příjmy ze zemědělských výstav a přehlídek, pokud je zemědělská společnost použije pro vlastní financování, a také zisky spojené s poskytováním státní zdravotnické péče a uzavíráním zdravotního či nemocenského pojištění.⁶⁰

Základ daně

Základ daně vzniká tehdy, dojde-li k očištění příjmů o daňově uznatelné náklady. Mezi takovéto náklady patří:

- **náklady na vybavení pro účely podnikání** – jako příklad lze uvést budovy k podnikání, stroje, dopravní prostředky, drobný hmotný majetek, aj. Pokud chce podnikatel náklady odečíst od základu daně, musí splnit 3 následující podmínky. Zaprvé doba životnosti majetku musí být alespoň 2 roky, zadruhé musí společnost majetek zcela nebo alespoň částečně vlastnit pro účely k podnikání. A třetí podmínkou je, že nesmí majetek kupovat za účelem prodeje. Pokud je majetek částečně využíván k soukromým účelům, pak se náklady přiměřeně redukuje, aby jejich část odpovídala používání pouze k obchodním účelům.

⁶⁰ HM Revenue & Customs (2015)

- **náklady na výzkum a vývoj** – mohou se odečíst, pokud výzkum a vývoj souvisí s předmětem podnikání. Malé a střední podniky si mohou místo snížení základu daně vybrat rovnou snížení daňové povinnosti. Za malé a střední podniky se pro náklad na výzkum a vývoj považuje podnik s méně než 500 zaměstnanců. Dále musí splňovat jednu ze dvou podmínek – obrát, či bilanční suma musí spadat do určitého limitu. Náklady na výzkum a vývoj musí být minimálně 10.000 GBP za rok. Malé a střední podniky si mohou odečíst od základu daně až 225 % nákladů, maximálně však do výše 7,5 milionu GBP za každý projekt. Velké podniky mohou odečíst 130 % nákladů.
- **Náklady na rekonstrukci** - jedná se o náklady na rekonstrukci prázdných prostor, které budou sloužit k obchodním účelům. Náklady se týkají především pořízení elektrických rozvodů, vodovodního potrubí, topení, klimatizace a osvětlení.
- **Náklady na modernizaci obchodních prostor** - lze uplatnit pouze tehdy, pokud se prostory nachází v podporované oblasti. Podporovanou oblastí se má na mysli oblast, kde se vláda snaží snížit nezaměstnanost.
- **Ostatní náklady** - mezi daňově uznatelné náklady patří také hodnota bezúplatného plnění poskytnutého pro dobročinné účely, dále poplatky za těžbu nerostů, know-how, náklady na provoz automobilů či poplatky na získání patentů.⁶¹

Obecně lze říci, že veškeré příjmy na dosažení, zajištění a udržení podnikání, se považují daňově uznatelné. Jedinou výjimkou jsou účetní **odpisy**, které lze přičíst k výsledku hospodaření, a tedy jejich hodnotu zvyšuje.

Ztráty z obchodní činnosti se mohou odečíst od jakýchkoliv příjmů, ovšem ostatní ztráty lze odečíst jen od příjmu z činnosti, kterou je ztráta způsobena (např. ztrátu z pronájmu, mohou odečíst pouze od příjmů z pronájmu).

⁶¹ HM Revenue & Customs (2015)

Sazba daně

Od 1. 4. 2015 je nově pouze jedna sazba daně z příjmů právnických osob. Ta je ve výši 20 %. Do minulého zdaňovacího období byla sazba 21 % pro podniky se ziskem více než 300 000 liber a 20 % se ziskem nižší než tato hranice.⁶²

Zdaňovací období, daňové přiznání a splatnost daně

Zdaňovací období je obvykle 12 po sobě jdoucích měsíců, trvá od 1. dubna do 31. března následujícího roku. Ve Velké Británii se toto období nazývá finanční rok. Splatnost daně je zde rozdílná podle výše vaší daňové povinnosti. Pokud zdanitelný zisk nepřesáhl hranici 1,5 milionu liber, musí společnost zaplatit daň do devíti měsíců a jednoho dne po konci zdaňovacího období (finančního roku). Jedná se tedy nejčastěji o datum 2. 12. daného roku. V opačném případě, tedy zdanitelný zisk přesáhl mez 1,5 milionu liber, musí poplatník hradit daň ve splátkách. Jedná se o čtyři splátky. První z nich je splatná 6 měsíců a 13 dní od začátku daného zdaňovacího období, druhá 3 měsíce po první záloze, třetí po dalších 3 měsících a čtvrtá 3 měsíce a 14 dní po posledním dni zdaňovacího období. Výše zálohy je rovnoměrně rozdělena. Daňové přiznání musí být podáno do 12 měsíců po skončení zdaňovacího období.⁶³

Metodika výpočtu daně z příjmů fyzických osob

Naposledy autorka uvede jednotlivé kroky, které spějí k tomu, aby poplatník došel ke své finální daňové povinnosti.

1. Nejprve zjistíme z účetních výkazů tržby dané korporace a k tomu spojené náklady na dosažení, zajištění a udržení podnikání.
2. Získaná částka je pak základem daně.
3. Dále spočítáme daňovou povinnost za dané zdaňovací období.
4. Takto získaná částka ještě může být snížena o již zaplacenou daň u zdroje.
5. Za zmínku stojí také povinnost platit daň ve 4 rovnoměrných splátkách, je-li zdanitelný zisk za daný finanční rok vyšší než 1,5 milionu liber.

⁶² HM Revenue & Customs (2015)

⁶³ HM Revenue & Customs (2015)

3.3 Zdravotní a sociální pojištění, národní pojištění

Zdravotní a sociální pojištění

Zdravotní pojištění slouží k úhradě základní zdravotní péče (nevztahuje se například na úhradu některých léků a zdravotních služeb). Povinně jej platí zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné, ale i nezaměstnaní, kteří mají bydliště na území České republiky. Za zaměstnance odvádí zdravotní pojištění zaměstnavatelé a navíc mu procenty přispívají. Stát platí zdravotní pojištění například za děti, studenty do 26 let a důchodce. Další výčet osob, kdy stát přebírá povinnost hradit zdravotní pojištění, upravuje § 7 zákona o veřejném zdravotním pojištění. U zaměstnance se odvody počítají z hrubé mzdy, u OSVČ z poloviny jejich zisku za předchozí období. Zaměstnanec platí 4,5 % a navíc mu zaměstnavatel přispívá 9 %. Sazba zdravotního pojištění u podnikatelů a živnostníků také dosahuje 13,5 %, minimálně však 1 797 Kč měsíčně (vyměřovacím základem je polovina průměrné mzdy). Nic se nemění ani u osob bez zdanitelných příjmů, opět mluvíme o částce 13,5 %, zde je však vyměřovacím základem minimální mzda, zálohy tedy vyjdou v minimální částce 1 242 Kč. Příspěvky na zdravotní pojištění se odvádějí jednotlivým pojišťovnám v České republice.⁶⁴

Sociální pojištění se skládá ze tří složek. Jedná se o důchodové a nemocenské pojištění, dále příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Povinně musí sociální pojištění platit zaměstnanci a osoby samostatně výdělečně činné. Zaměstnanci hradí všechny tři složky, zatímco OSVČ mají účast na nemocenském pojištění dobrovolnou. Za zaměstnance odvádí sociální pojištění zaměstnavatelé, OSVČ a podnikatelé se o něj starají sami. Osvobozeny jsou osoby bez zdanitelných příjmů. Odvody se opět počítají z hrubé mzdy u zaměstnance, u OSVČ z poloviny jejich zisku za předchozí období. Zaměstnanec platí 6,5 % ze své hrubé mzdy a navíc mu přispívá také zaměstnavatel 25%. U osob samostatně výdělečně činných dělá sazba sociálního pojištění 29,2 %. (28 % na důchodové pojištění a 1,2 % na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti). Existují zde také minimální a maximální vyměřovací základy. Spodní hranice se

⁶⁴ Zdravotní pojištění [2015-04-25]. [online]. Dostupné z <http://www.penize.cz/80475-zdravotni-pojisteni>

vztahuje k minimální mzdě, shora je výše pojistného omezena 48 násobkem průměrné mzdy. Sociální pojištění se odvádí Správě sociálního zabezpečení.⁶⁵

Národní pojištění (National Insurance)

Obdobou českého zdravotního a sociálního pojištění je ve Velké Británii tzv. příspěvek na národní pojištění. Tyto příspěvky jsou povinni platit všechny pracující osoby starší 16 let. Nezáleží, zda je zaměstnanec nebo osoba samostatně výdělečně činná. Díky této platbě mají poplatníci nárok na státní důchody – penzi a další státní sociální dávky. Každé osobě je přiděleno tzv. National Insurance Number, které se skládá z písmen a číslic a je neměnné na celý život. Toto číslo je zveřejněno na každé výplatní pásce a v daňovém přiznání. Systém Národního pojištění nabízí 4 třídy, do kterých je poplatník zařazen podle svého pracovního postavení a výše mzdy.

- **1. třída**- do této kategorie spadají všechny zaměstnané osoby. Pojištění je automaticky odečteno a hrazeno zaměstnavateli. Osoba, která vydělává týdně méně než 155 liber, je od této platby osvobozena. Povinností je platit tento příspěvek až do dovršení důchodového věku. Výše národního pojištění je 12 % z hrubé mzdy od částky 155 do 815 liber týdně. Má-li zaměstnanec vyšší týdenní mzdu, je příspěvek ještě navýšen o 2 % z částky, která přesahuje limit 805 liber. Je možno odečíst od hrubé mzdy pevně stanovenou měsíční částku 481 liber a až poté příspěvek vypočítat.
- **2. třída** – patří zde osoby samostatně výdělečně činné, jejichž příjem je za poslední rok vyšší než 5 965 liber. Je-li jejich příjem nižší, platba je dobrovolná a spadá do třídy 3. Opět platí povinnost platit národní pojištění do důchodového věku. Odvádí se zde pevně stanovená sazba 2,80 liber za týden.
- **3. třída** – do této skupiny patří dobrovolní plátcí. Jedná se například o nezaměstnané nebo osoby s nízkým příjmem, osoby žijící a pracující mimo Velkou Británii apod. U samostatně výdělečných osob, jež nespádají do kategorie 2 (nízký příjem), mluvíme o částce 2, 80 liber za týden. Ostatních dobrovolníků se týká částka 14,10 liber za týden. Tyto osoby mají zachován nárok na penzi a jisté benefity.

⁶⁵ Sociální pojištění [2015-04-25]. [online]. Dostupné z <http://www.penize.cz/80476-socialni-pojisteni>

- **4. třída** – tvoří ji osoby samostatně výdělečně činné, jejichž zisky přesahují částku 8 060 liber za rok. V rozmezí zisku 8 060 až 42,385 liber odvádí pevnou sazbu 2,80 liber za týden (Třída 2) a navíc 9 % ze zisku. Zisk nad hranici 42,385 liber dalšími 2 %.

Zaměstnavatelé odvádí za své zaměstnance národní pojištění ve výši 13,8 %, přesáhla-li jejich týdenní mzda 149 GBP.⁶⁶

Příspěvky na národní pojištění se stejně jako daně odvádí úřadu HM Revenue & Customs. Rozdílem oproti zdravotnímu a sociálnímu pojištění hrazenému v České republice je skutečnost, že je zde částka odváděná dohromady. Ve Velké Británii je velká spoluúcast při lékařském ošetření. Například se neplatí žádné poplatky za léky za osoby mladší 16 let, za studenty, občany starší 60 let, těhotné ženy a ženy rok po porodu, sociálně slabé občany apod. Naopak stomatologické ošetření je hrazeno v plné výši a vysoké jsou také poplatky za pobyt v nemocnicích.

⁶⁷

⁶⁶ HM Revenue & Customs (2015)

⁶⁷ Daně ve Velké Británii [2015-04-25]. [online]. Dostupné z <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-v-cr-a-v-eu/dane-v-eu/dane-ve-velke-britanii/>

4 KOMPARACE VÝPOČTU DANĚ Z PŘÍJMU FYZICKÝCH A PRÁVNICKÝCH OSOB

Tato část bakalářské práce konstruuje praktické příklady a následně formuluje zjištěné poznatky. V celé části bude kurz britské libry přepočítán pomocí devizového kurzu České Národní banky platný k 28. 4. 2015, kdy se 1 britská libra rovnala částce 38,425 Kč.

4.1 Komparace výpočtu daně z příjmů fyzických osob – zdanění mezd zaměstnanců

Autorka se rozhodla pro zjišťování rozdílů na třech praktických příkladech, kdy se zaměřila na různá povolání a tomu odpovídající průměrné platy v dané zemi. Údaje o českých zaměstnancích byla zjištěna z databáze ISPV, britské mzdy ze statistiky Office for National Statistics. Annual Survey of Hours and Earnings. Data jsou zjištěna z mezd roku 2014 a vypočítána aritmetickým průměrem. Nejprve bude vždy spočítána daň u českého poplatníka, poté britského a nakonec závěrečné srovnání a zhodnocení.

Příklad 1

- 1) Český poplatník ve věku 27 let, bezdětný, svobodný, pracující jako kuchař v restauraci, pobírá měsíční mzdu ve výši 14 403 Kč. U zaměstnavatele podepsal prohlášení. Vypočtete výši daňové povinnosti, čisté mzdy, zdravotní a sociální pojištění a roční zúčtování.

Částka **14 403** Kč odpovídá výši hrubé mzdy, kterou si nejprve navýšíme na superhrubou mzdu. V praxi to znamená, že mzdu navýšíme o 34 %, které odpovídají zdravotnímu a sociálnímu pojištění placené zaměstnavatelem (9 + 25 %).

Získáme částku 19 300,02, kterou zaokrouhlíme na celé 100 koruny nahoru. Získáme tak základ daně ve výši **19 400** Kč, ten násobíme sazbou daně 15 %. Zjistíme tak daňovou povinnost **2 910** Kč.

Tu lze snížit pomocí základní slevy ve výši **2 070** Kč (viz. Tab. 3.7), jelikož u zaměstnavatele podepsal prohlášení. Počítáme tedy 2 925 – 2 070.

Konečná daňová povinnost vychází **855** Kč.

Dále vypočteme zdravotní a sociální pojištění, které si zaměstnanec sám hradí. Zdravotní pojištění je ve výši 4,5 % z hrubé mzdy, sociální pojištění 6,5 %.

$$14\,403 \cdot 0,045 = 648,135 \text{ - zaokrouhlíme na koruny nahoru} = \mathbf{649 \text{ Kč.}}$$

$$14\,403 \cdot 0,065 = 936,195 \text{ - zaokrouhlíme na koruny nahoru} = \mathbf{937 \text{ Kč.}}$$

$$\text{Odvody státu celkem jsou } 855 + 649 + 937 = \mathbf{2\,441 \text{ Kč.}}$$

$$\text{Výpočet čisté mzdy } 14\,403 - 2\,441 = \mathbf{11\,962 \text{ Kč.}}$$

Nyní vypočteme roční zúčtování, poplatník na zálohách k DzP FO odvedl:

$$12 \cdot 855 = \mathbf{10\,260 \text{ Kč.}}$$

Roční hrubá mzda se rovná **172 836**. Dále bude výpočet probíhat stejně.

$172\,836 \cdot 1,34 = 231\,600,24 \div \mathbf{231\,600 \text{ Kč}}$ (u ročního zúčtování zaokrouhlujeme superhrubou mzdu na sto korun směřem dolů)

$$231\,600 \cdot 0,15 = \mathbf{34\,740 \text{ Kč}}$$

$$34\,740 - 24\,840 = \mathbf{9\,900 \text{ Kč}}$$

Porovnáme výši zálohy na DzP FO a skutečnou daňovou povinnost a zjistíme, že poplatníkovi vznikl přeplatek: $10\,080 - 9\,900 = \mathbf{180 \text{ Kč}}$, který mu finanční úřad vrátí.

Roční zdravotní a sociální pojištění zjistíme pomocí výpočtů:

$$172\,836 \cdot 0,045 = 7\,777,62 \div \mathbf{7\,778 \text{ Kč}}$$

$$172\,836 \cdot 0,065 = 11\,234,34 \div \mathbf{11\,235 \text{ Kč}}$$

- 2) Britský poplatník ve věku 27 let, bezdětný, svobodný, pracující jako kuchař v restauraci, pobírá měsíční plat ve výši 878 liber. Má nárok na nezdanitelnou část základu daně. Vypočtěte výši daňové povinnosti, čisté mzdy, příspěvků do národního pojištění a roční zúčtování.

Částka **878 £** odpovídá výši hrubé mzdy, která musí být nejprve snížena o hodnotu národního pojištění. Zaměstnanec spadá do 1. třídy. Národní pojištění je vypočteno pomocí vzorce (4.1)

$$NP = HP - PSM\check{C} \cdot PS \% \quad (4.1)$$

kde NP je národní pojištění, HP hrubý příjem, PSMČ pevně stanovená měsíční částka a PS % pevně stanovené %.

$$\text{Výpočet: } (878 - 481) \cdot 0,12 = \mathbf{47,64 \text{ £}}$$

$$878 - 47,64 = \mathbf{830,36 \text{ £}}$$

Dále má poplatník nárok na osobní odpočet podle svého věku - 27 let, spadá tedy do první skupiny, kdy si může odečíst 10 500 £ za rok (viz. Tab. 3.9), 1/12 se rovná částce **875 £**.

Pouhým okem tedy zjistíme, že v tomto případě vyjde **nulová daňová povinnost**.

Čistou mzdu tedy zjistíme rozdílem mezi hrubou mzdou a národním pojištěním, kterou jsme si již spočítali = **830,36 £**.

Roční hrubá mzda = 10 536 £. V tomto případě není potřeba počítat roční zúčtování, jelikož opět vyjde nulová hodnota. Výši národního pojištění zjistíme:

$$(10\,536 - 5\,772) \cdot 0,12 = \mathbf{571,68 \text{ £}}.$$

Zjištěné údaje porovnáme v Tab. 4.1

Tab. 4.1 – Schéma výpočtů daně z příjmů FO v ČR a VB

Položka	CZ v Kč	VB v GBP	VB v Kč
Roční hrubá mzda	172 836	10 536	404 846
SP + ZP, NP	19 013	571,68	21 967
Roční daň	9 900	0	0
Sleva	24 840	10 500	403 463
Roční čistá mzda	143 923	9 964,32	382 879
% ČM z HM	83,3 %	94,5 %	94,5 %
Efektivní sazba daně	5,7 %	0 %	0 %

Zdroj: vlastní zpracování

Příklad 2

- 1) Příjmy české všeobecné zdravotní sestry dosahují částky 22 222 Kč. Má manžela i děti, na které uplatňuje daňové zvýhodnění jejich otec. Má nárok na základní slevu na poplatníka. Vypočtete výši daňové povinnosti, čisté mzdy, odvody na zdravotní a sociální pojištění a roční zúčtování.

Příjmy ve výši **22 222** Kč odpovídají hrubé mzdě. Nejprve vypočítáme superhrubou mzdu vynásobením 1,34. Získáme částku 29 777,48 a tu zaokrouhlíme na celé sto koruny nahoru = **29 800** Kč.

Dále spočítáme výši daně z příjmů fyzických osob, která činí 15 % ze superhrubé mzdy. Vyjde nám daňová povinnost **4 470** Kč. Tato částka ovšem není konečná. Poplatník má nárok na základní slevu ve výši **2 070** Kč (viz. Tab. 3.7). V případě, že by uplatňovala daňové zvýhodnění na děti, mohla by si daň dále snížit. Tuto slevu však může využít jen jeden z rodičů. Konečná daňová povinnost tedy vyjde **2 400** Kč.

Dále vypočteme zdravotní a sociální pojištění, které si zaměstnanec sám hradí. Zdravotní pojištění je ve výši 4,5 % z hrubé mzdy, sociální pojištění 6,5 %.

$$22\,222 \cdot 0,045 = 999,99 - \text{zaokrouhlíme na koruny nahoru} = \mathbf{1\,000\text{ Kč}}$$

$$22\,222 \cdot 0,065 = 1\,444,43 - \text{zaokrouhlíme na koruny nahoru} = \mathbf{1\,445\text{ Kč}}$$

Čistou mzdu vypočítáme rozdílem mezi hrubou mzdou, daní a odvody na zdravotní a sociální pojištění.

$$22\,222 - 2\,400 - 1\,000 - 1\,445 = \mathbf{17\,377\text{ Kč}}$$

Následuje roční zúčtování, kdy poplatník zaplatil na zálohách:

$$2\,400 \cdot 12 = \mathbf{28\,800\text{ Kč}}$$

Hrubá roční mzda odpovídá částce $12 \cdot 22\,222 = \mathbf{266\,664\text{ Kč}}$.

Dále je výpočet totožný:

$$266\,664 \cdot 1,34 = 357\,329,76 \div \mathbf{357\,300\text{ Kč}}$$

$$357\,300 \cdot 0,15 = \mathbf{53\,595\text{ Kč}}$$

$$53\,595 - 24\,840 = \mathbf{28\,755}$$

Poplatníkovi vzniká přeplatek ve výši **45 Kč**.

Výpočet ročního zdravotního a sociálního pojištění: $266\,664 \cdot 0,11 \doteq$ **29 334 Kč**.

- 2) Britská všeobecná zdravotní sestra má měsíční hrubou mzdu ve výši 1 630 liber. Její věk je 48 let. Má nárok na osobní odpočet. Zjistěte výši čisté mzdy, daňové povinnosti a příspěvků na národní pojištění. Poplatník spadá do 1. třídy.

Nejprve zjistíme částku odpovídající příspěvkům národního pojištění. 1 630 liber snížíme o nezdanitelnou část **481** liber. Výsledkem je hodnota **1 149 £**. Bude zde použita sazba 12 %. $1\,149 \cdot 0,12 = 137,88$ £

Národní pojištění = 137,88 a částku odečteme od hrubé mzdy:

$$1\,630 - 137,88 = \mathbf{1\,492,12\,£}$$

Nyní můžeme pokračovat ve výpočtu čisté mzdy. Částku 1 492,12 snížíme o odpočitatelnou položku **875 £** (poplatník má 48 let a spadá do první skupiny). Výsledkem je **617,12 £**.

Dále spočítáme daňovou povinnost. Pomocí Tab. 3.10 zjistíme, že poplatník spadá do 20 % daňového zatížení: $617,12 \cdot 0,20 = \mathbf{123,425\,£}$

Čistou mzdu zjistíme rozdílem mezi hrubou mzdou sníženou o národní pojištění a daň z příjmů fyzických osob: $1\,492,12 - 123,425 = \mathbf{1\,368,695\,£}$

Následuje výpočet ročního zúčtování. Roční hrubé příjmy = **19 560 £**.

Jelikož ve Velké Británii nedochází k zaokrouhlování, můžeme roční národní pojištění vypočítat jako součin měsíční částky 137,88 a počtem měsíců v roce = **1 654,56 £**

$$19\,560 - 1\,654,56 = \mathbf{17\,905,44\,£} \qquad 17\,905,44 - 10\,500 = \mathbf{7\,405,44\,£}$$

$$7\,405,44 \cdot 0,2 = \mathbf{1\,481,088\,£}$$

Placené zálohy zde odpovídají konečné výši daňové povinnosti.

Zjištěné výpočty srovnáme v Tab. 4.2.

Tab. 4. 2 – Schéma výpočtů daně z příjmů FO v ČR a VB

Položka	CZ v Kč	VB v GBP	VB v Kč
Roční hrubá mzda	266 664	19 560	751 593
SP + ZP, NP	29 334	1 654,56	63 577
Roční daň	28 755	1 481,088	56 911
Sleva	24 840	10 500	403 463
Roční čistá mzda	208 575	16 424,352	631 106
% ČM z HM	78,2 %	84 %	84 %
Efektivní sazba daně	10,7 %	7,6 %	7,6 %

Zdroj: vlastní zpracování

Příklad 3

- 1) 39 letý muž pracující jako pilot z České republiky vydělává měsíčně 132 353 Kč. Mzda pilota je stejná každý měsíc. Má manželku, která má vlastní příjmy. U zaměstnavatele podepsal formulář: „Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků“. Zjistěte výši čisté mzdy a všech odvodů.

Hrubé příjmy v hodnotě 132 353 Kč zvýšíme na tzv. superhrubou mzdu = 177 353,02, zaokrouhlíme na 177 400 Kč a vypočítáme daňovou povinnost ve výši 15 %.

Výsledkem je částka **26 610** Kč. Jelikož poplatník pobírá vyšší příjem než je 48násobek průměrné mzdy za rok 2015 – 106 444 Kč, musíme navíc vypočítat tzv. solidární zvýšení daně převyšující tuto částku.

$$132\,353 - 106\,444 = 25\,909 \text{ Kč}$$

$$25\,909 \cdot 0,07 = 1\,813,63 \text{ zaokr. na } \mathbf{1\,814 \text{ Kč}}$$

$$26\,610 + 1\,814 = 28\,424 \text{ Kč}$$

Takto zjištěnou daňovou povinnost lze snížit o základní slevu 2 070 Kč.

$$28\,424 - 2\,070 = \mathbf{26\,354 \text{ Kč}}$$

Nyní vypočítáme částku odpovídající zdravotnímu a sociálnímu pojištění, které si zaměstnanec sám hradí ze své hrubé mzdy

$$132\,353 \cdot 0,045 = 5\,955,885 \text{ zaokrouhlíme na koruny nahoru} = \mathbf{5\,956 \text{ Kč.}}$$

$$132\,353 \cdot 0,065 = 8\,602,945 \text{ zaokrouhlíme na koruny nahoru} = \mathbf{8\,603 \text{ Kč.}}$$

Dále vypočítáme čistou mzdu, kterou získáme rozdílem mezi hrubou mzdou, daní a odvody na zdravotní a sociální pojištění.

$$132\,353 - 26\,354 - 5\,956 - 8\,603 = \mathbf{91\,440\,Kč.}$$

Roční hrubé příjmy = 1 348 236 Kč.

Zúčtování daně nebude v tomto případě tak jednoduché. V měsíci říjnu překročil maximální vyměřovací základ pro sociální pojištění (1 277 328 Kč), proto budeme počítat pouze z částky 86 151 (1 277 328 – 1 191 177).

$$86\,151 \cdot 0,25 = 21\,537,75 \div 21\,538\,Kč$$

Zdravotní pojištění počítáme klasickým způsobem:

$$132\,353 \cdot 0,09 = 11\,911,77 \div 11\,912\,Kč.$$

Superhrubá mzda tedy odpovídá částce:

$$132\,353 + 21\,538 + 11\,912 = 165\,803 \div \mathbf{165\,900\,Kč.}$$

Hodnotu vynásobíme 15 % = 24 885 Kč.

Dále přičteme solidární zvýšení daně, které je stejné jako v měsíci leden:
 $24\,885 + 1\,814 = \mathbf{26\,699\,Kč.}$

Odečteme základní slevu: $26\,699 - 2\,070 = \mathbf{24\,629\,Kč.}$

Výpočet sociálního pojištění hrazené zaměstnancem: $86\,151 \cdot 0,065 \div \mathbf{5\,600\,Kč}$

Výpočet zdravotní pojištění hrazené zaměstnancem: $132\,353 \cdot 0,045 \div \mathbf{5\,956\,Kč}$

Čistá mzda: $132\,353 - 26\,977 - 5\,600 - 5\,956 = \mathbf{93\,820\,Kč}$

Další změna proběhne v měsíci listopadu, kdy se sociální pojištění hrazené zaměstnancem a zaměstnavatelem bude rovnat nule.

Superhrubá mzda bude tedy navýšena pouze o částku zdravotního pojištění = 11 912 Kč.

$$132\,353 + 11\,912 = 144\,265 \div 144\,300\,Kč$$

$$144\,300 \cdot 0,15 = 21\,645\,Kč$$

Solidární zvýšení daně opět odpovídá částce 1 814 Kč, proto $21\,645 + 1\,814 = 23\,459\,Kč$, odečteme slevu na poplatníka $23\,459 - 2\,070 = \mathbf{21\,389\,Kč}$

Sociální pojištění zaměstnanec stejně jako zaměstnavatel odvádět nemusí, zdravotní pojištění = 5 956 Kč.

Výpočet čisté mzdy: $132\,353 - 21\,389 - 5\,956 = 105\,008$ Kč.

Tato zjištěná daňová povinnost a čistá mzda bude stejná i v měsíci prosinec.

Roční zúčtování daně = $(26\,354 \cdot 9) + 24\,629 + (21\,389 \cdot 2) = 304\,593$ Kč.

Roční zálohy = $26\,354 \cdot 12 = 316\,248$ Kč.

Vychází tedy přeplatek vůči finančnímu úřadu v částce **11 655** Kč.

- 2) Pilot žijící ve Velké Británii má měsíční příjem 7 513 liber. Jeho věk je 39 let. Má nárok na osobní odpočet. Zjistěte výši čisté mzdy, příspěvku do národního pojištění a daňovou povinnost.

Částka **7 513** liber odpovídá výši hrubé mzdy, která musí být nejprve snížena o hodnotu národního pojištění. Zaměstnanec spadá do 1. třídy. Národní pojištění je vypočteno pomocí vzorce (4.1)

$$(7\,513 - 481) \cdot 0,12 = \mathbf{843,84 \text{ £}}$$

Z částky nad týdenní limit 815 liber ($4 \cdot 815 = 3\,260$), musí poplatník odvést další 2 % na příspěvek do národního pojištění.

$$7\,513 - 481 = 7\,032 \text{ £} \quad 7\,032 - 3\,260 = 3\,772 \text{ £} \quad 3\,772 \cdot 0,02 = \mathbf{75,44 \text{ £}}$$

Konečná částka na příspěvek do národního pojištění činí $843,84 + 75,44 = \mathbf{919,28}$ liber. $7\,513 - 919,28 = \mathbf{6\,593,72 \text{ £}}$.

Nyní spočteme výši daňové povinnosti, nejprve má však poplatník nárok na osobní odpočet v částce 875 liber.

$$6\,593,72 - 875 = \mathbf{5\,718,72 \text{ £}} = \text{základ pro výpočet daně.}$$

Dle Tab. 3.10 zjistíme, že poplatník spadá podle svých hrubých příjmů do kategorie zdaňujících své příjmy 40 %.

$$5\,718,72 \cdot 0,40 = \mathbf{2\,287,49 \text{ £}}.$$

Čistou mzdu zjistíme rozdílem mezí hrubými příjmy snížené o národní pojištění a daňovou povinností: $6\,593,72 - 2\,287,49 = 4\,306,23$ £.

Roční hrubá mzda = 90 156, roční národní pojištění = 11 031,36 £.

Rozdílem těchto dvou částek zjistíme základ daně: **79 124,64** £.

Od něj odečteme hodnotu ročního osobního odpočtu = $79\,124,64 - 10\,500 = 68\,624,64$ £.

Z této částky vypočteme 40 % daň = $68\,624,64 \cdot 0,40 = 27\,449,856$ £

Nyní porovnáme zjištěné výsledky v Tab. 4.3.

Tab. 4. 3 – Schéma výpočtů daně z příjmů FO v ČR a VB

Položka	CZ v Kč	VB v GBP	VB v Kč
Roční hrubá mzda	1 348 236	90 156	3 464 244
SP + ZP, NP	154 499	11 031,36	423 880
Roční daň	304 593	27 449,856	1 054 761
Sleva	24 840	10 500	403 263
Roční čistá mzda	1 126 796	51 674,784	1 985 604
% ČM z HM	83,5%	57,3 %	57,3 %
Efektivní sazba daně	22,6 %	30,4 %	30,4%

Zdroj: vlastní zpracování

Závěrečné srovnání

Pomocí těchto tří názorných ukázek je na první pohled jasné, že v Británii, je stejné zaměstnání ohodnoceno dvoj až tří násobně vyšší mzdou oproti České republice. V prvních dvou příkladech vidíme, že daňové zatížení ve Velké Británii je nižší než u nás. Všeobecné je známo, že Británie patří v Evropské unii ke státům s nižší daňovou povinností. Je to hlavně díky vysokému osobnímu odpočtu, který si smí každý poplatník dle svého věku uplatnit. Sleva je dokonce 16krát vyšší než je tomu v našem státu. Přitom sazba daně z příjmů fyzických osob, je o 5 % vyšší. Krom zdanění je v Británii nižší také odvod na národní pojištění oproti české platbě na zdravotní a sociální pojištění. Opět je to zapříčiněno položkou, která snižuje hrubý příjem. Tato hodnota je 481 liber. Změna nastává v posledním příkladu, kde se

poplatník díky svého vysokého příjmu dostává do kategorie zdaňující svůj příjem 40 %. Zde poprvé vidíme vyšší daňovou povinnost, i když i český poplatník zvýšil svou daň tzv. solidárním zvýšením daně, avšak pouze 7 % nad hranicí 106 444, která odpovídá 48násobku průměrné mzdy v ČR v roce 2015. Lze tedy říci, že čím má poplatník vyšší příjmy, odvede státu větší částku na odvodech a daních. Nevýhodou české daňové legislativy je tzv. superhrubá mzda, která navyšuje hrubé příjmy, ze kterých se daň počítá. V blízké budoucnosti by se tato metoda výpočtu měla vytratit.

4.2 Komparace výpočtu daně z příjmů fyzických osob – zdanění mezd OSVČ

- 1) Česká podnikatelka provozující kadeřnictví měla roční příjmy roku 2015 263 145 Kč a výdaje 85 700 Kč. Zálhoy na zdravotní a sociální pojištění platila v minimálních částkách roku 2014. Vypočítejte daňovou povinnost, zálhoy na sociální a zdravotní pojištění roku 2016 a čistou mzdu.

Nejprve je potřeba rozhodnout se, zda OSVČ bude využívat skutečné, či paušální výdaje. Podle Tab. 3.6 zjistíme, že kadeřnická činnost spadá do skupiny řemeslných činností, kdy si poplatník může odečíst 80 % výdajů.

$$263\,145 - 85\,700 = \mathbf{177\,445\,Kč}$$

$$263\,145 \cdot 0,8 = \mathbf{210\,512\,Kč}$$

$$263\,145 - 210\,512 = \mathbf{52\,633\,Kč}$$

Nižší základ daně vyjde, použijeme-li paušální výdaje. Následuje výpočet daně a odpočet základní slevy.

$$52\,633 \cdot 0,15 = 7\,895\,Kč$$

$$7\,895 - 24\,840 = \mathbf{0\,Kč}$$

Výsledkem je nulová daňová povinnost. Nyní odečteme minimální hodnoty na zdravotní a sociální pojištění roku 2014. Jedná se o částky 1 752 a 1 894 Kč.

$$\text{Zjistíme roční čistý příjem: } 105\,258 - (12 \cdot 1\,752) - (12 \cdot 1\,894) = \mathbf{61\,506\,Kč}.$$

Dále vypočteme zálhoy na zdravotní a sociální pojištění, které si kadeřnice bude uplatňovat v roce 2016.

Zálhoy vypočítáme tak, že základ daně (105 258 Kč) vydělíme číslem 2. Vyjde nám vyměřovací základ ve výši **52 629 Kč**.

Výši zdravotního pojištění zjistíme pomocí sazby 13,5 %. Minimální měsíční částka je však **1 797 Kč**. Tato minimální částka se poplatníka týká, jelikož výpočet vyjde 592 Kč. Sociální pojištění spočítáme součinem vyměřovacího základu a sazby 29,2 %, minimálně však **1 943 Kč**. Opět bude tato kadeřnice platit minimální zálohy.

- 2) Britská kadeřnice, živící se jako osoba samostatně výdělečně činná dosáhla v roce 2015 příjmů ve výši 6 100 liber. Na národním pojištění odváděla částku 2,80 liber za týden. Náklady se rovnají 1 450 liber. Vypočítejte daňovou povinnost roku 2015 a zálohy na národní pojištění roku 2016.

Výše národního pojištění za rok se rovná $2,8 \cdot 52 \text{ týdnů} = \mathbf{145,6 \text{ £}}$. Je to dáno tím, že osoby samostatně výdělečně činné spadají do 2 skupiny národního pojištění, kde je tato sazba pevně daná. V případě vysokých příjmů spadají také do třídy 4.

Tuto částku odečteme od příjmů: $6\,100 - 145,6 = \mathbf{5\,954,4 \text{ £}}$.

Zjistíme tak základ daně, který můžeme upravit o osobní odpočet v hodnotě 10 500. Na první pohled vidíme, že daňová povinnost vyjde **0 £**.

Čistým příjmům odpovídá hodnota 5 954,4 liber. Stejnou výši záloh na národní pojištění bude poplatník odvádět také v dalším roce. Pokud by se příjmy rovnaly částce nižší než 5 965 £, zanikla by také povinnost platit národní pojištění. Poplatník by se mohl rozhodnout, zdali se chce stát dobrovolným plátcem 3. třídy, nebo si na pojištění nepřispívat.

Závěrečné srovnání

Z těchto dvou příkladů je patrné několik závěrů. Osoby samostatně výdělečně činné jsou podporovány v obou zemích. Z důvodů nízkých příjmů, nám v obou případech vyšla nulová daňová povinnost. Sleva na poplatníka, respektive osobní odpočet byl dostatečně vysoký, aby zamezil zdanění. Částka na příspěvek národního pojištění je absolutně zanedbatelná. Měsíčně odvede OSVČ v přepočtu 384 Kč oproti minimálním částkám na zdravotní a sociální pojištění, které se rovnají 3 646 Kč. Takto markantní rozdíl by nenastal, pokud by se příjem britské OSVČ zvýšil

natolik, že by spadl zároveň i do 4. třídy. Sazby daní, ze kterých by se počítalo, by se opět rovnaly 15 a 20 %.

4.3 Komparace výpočtu daně z příjmů FO – komplexní příklad

- 1) Český poplatník má v roce 2015 příjem ze závislé činnosti: 110 000 Kč, pojistné 37 400 Kč, příjem z podnikání 367 022 Kč, výdaje 182 041 Kč, úroky z podnikatelského účtu 2 412 Kč a příjmy z pronájmu nemovitosti. Byt pronajímal 10 měsíců, měsíční částka byla 7 000 Kč. Dále poplatník poskytl dar sportovnímu centru 10 000 Kč, zaplatil úroky z hypotečního úvěru ve výši 3 480 Kč, členské příspěvky 3 500 Kč a životní pojištění 11 230 Kč. Dále má 2 děti, 14 a 18 let, obě studují. Poplatník na ně pobírá daňové zvýhodnění na děti. Manželka má vlastní příjmy.

Příjmy si podle potřeb rozdělíme do § 6 - § 10 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

$$\text{§ 6: } 110\,000 + 37\,400 = \mathbf{147\,400\,Kč}$$

$$\text{§ 7: } 367\,022 - 182\,041 = \mathbf{184\,981\,Kč}$$

$$\text{§ 8: } \mathbf{2\,412\,Kč}$$

$$\text{§ 9: } 7\,000 \cdot 12 = 84\,000\,Kč, \text{ zákon dovoluje odečíst 30 \% paušálních výdajů:}$$

$$84\,000 - 30\% = 25\,200\,Kč$$

$$84\,000 - 25\,000 = \mathbf{59\,000\,Kč}$$

Dílčí základ daně podle § 6 až 10 se rovná **393 793** Kč. Odečteme nezdánitelné části základ daně:

Hodnota bezúplatného plnění: 10 000 Kč

Úroky z hypotečního úvěru: 3 480 Kč

Členské příspěvky: 3 000 Kč (maximum za zdaňovací období)

Životní pojištění: 12 000 Kč (maximum za zdaňovací období)

Základ daně: $393\,793 - 28\,480 = 365\,313$ Kč zaokr. na **365 300 Kč** a vypočteme daňovou povinnost:

$$365\,300 \cdot 0,15 = \mathbf{54\,795\,Kč.}$$

Poplatník má nárok na snížení daňové povinnosti základní slevou ve výši 24 840 Kč.

$$54\,795 - 24\,840 = \mathbf{29\,955\,Kč.}$$

Dalším krokem je výpočet daňového zvýhodnění na děti. Za první dítě si smí odečíst roční částku 13 404 Kč, za druhé dokonce 15 804 za rok.

$$29\,955 - 13\,404 - 15\,804 = \mathbf{747\,Kč}$$

Výsledná daňová povinnost činí **747 Kč**.

2) Britský poplatník má v roce 2015 příjmy ze zaměstnání 30 120 £, národní pojištění 2 922 liber, příjmy z podnikání 42 800 £, výdaje z podnikání 15 670 £, úroky ze stavebního spoření 128 £, příjmy z nájmu, po dobu 12 měsíců, 115 liber měsíčně.

Dále má dvě děti 13 a 16 let, obě děti studují. Nezdanitelné části základu daně není potřeba uvádět, ve Velké Británii tyto odpočty nejsou.

V první řadě si příjmy rozdělíme do jednotlivých skupin:

$$\begin{array}{rcl} \text{Ostatní příjmy: } 30\,120 - 2\,922 & = & 27\,128\,£ \\ 14\,800 - 7\,670 & = & 7\,130\,£ \\ 95 \times 12 & = & 1\,140\,£ \end{array} \quad \left. \vphantom{\begin{array}{rcl} 30\,120 - 2\,922 & = & 27\,128\,£ \\ 14\,800 - 7\,670 & = & 7\,130\,£ \\ 95 \times 12 & = & 1\,140\,£ \end{array}} \right\} 35\,398\,£$$

Příjmy z úspor: 128 £

Dále odečteme od ostatních příjmů hodnotu osobního příspěvku:

$$35\,398 - 10\,500 = \mathbf{24\,898\,£}$$

Z Tab. 3.10 zjistíme, že poplatník spadá jak ostatními příjmy, tak příjmy z úspor do kategorie zdaňující své příjmy 20 %.

$$24\,898 \cdot 0,20 = \mathbf{4\,979,6\,£}$$

$$128 \cdot 0,20 = \mathbf{25,6\,£}$$

Nyní sečteme dílčí daňové povinnosti: $4\,979,6 + 25,6 = \mathbf{5\,005,2}$ liber

Takto zjištěná daňová povinnost je konečná, poplatníci si mohou zvlášť zažádat o tzv. Child Tax Credit, kde jim je podle vlastního příjmu, příjmu manžela, odpracovaných hodin a průměrné týdenní částky na péči o dítě, vypočítaná výše tohoto příspěvku, maximálně však 2 780 liber ročně – 106 822 Kč.

Závěrečné srovnání

Hlavním rozdílem ve výpočtu těchto druhů příkladů je samotná konstrukce výpočtu daňové povinnosti. Zatímco česká legislativa dovoluje dílčí základy daně sčítat a násobit jednou sazbou daně, v Británii počítáme více dílčích daňových

povinností a součet provedeme až na konci. Druhým rozdílem je české daňové zvýhodnění na děti oproti britskému Child Tax Credit, kde hodnota tohoto příspěvku nesouvisí s daňovou povinností, ale je na účet připsána zvlášť. Daňové zvýhodnění na děti se může proměnit v bonus, jeli vyšší než daňová povinnost poplatníka. V tomto případě by nám byla částka převyšující daň připsána na účet. Třetím rozdílem jsou české nezdánitelné části základu daně. Ve Velké Británii tyto odpočty neexistují, kompenzací je vysoký osobní odpočet, který výčet těchto nezdánitelných částí nahrazuje.

4.4 Komparace výpočtu daně z příjmů právnických osob

Komparace výpočtu bude provedena na jednom praktickém příkladu české společnosti ABC s. r. o. a anglické ABC Ltd. Pro srovnání použijeme stejný účetní výsledek hospodaření v obou zemích, pouze přepočítaný na národní měny. Pro zjednodušení budeme pracovat pouze s odpočitatelnými a připočitatelnými položkami, stejné v obou zemích. Bude odečtena ztráta z minulých let a náklady na výzkum a vývoj, které schvaluje legislativa obou států.

Příklad

- 1) Česká společnost ABC s. r. o. vykázala v účetní závěrce roku 2015 výnos v částce 2 569 864 Kč a náklady 1 078 321 Kč. Zjistěte a upravte výsledek hospodaření o odpočitatelné a připočitatelné položky, zjistěte výši daňové povinnosti a disponibilní výsledek hospodaření.

Z rozvahy a výkazu zisku a ztráty lze vyčíst, že v loňském roce společnost dosáhla ztráty 76 850 Kč, kterou si letos přeje celou uplatnit. Dále hodnota účetních odpisů odpovídá částce 38 425 Kč a daňové odpisy se rovnají 53 649 Kč. Výdaje na výzkum a vývoj jsou 156 987 Kč.

Nejprve si spočítáme účetní výsledek hospodaření, který zjistíme rozdílem mezi výnosy a náklady: $2\,569\,864 - 1\,078\,321 = 1\,491\,543$ Kč. Dále tento výsledek hospodaření pro potřeby daně z příjmů upravíme.

Přičteme hodnotu účetních odpisů: $1\,491\,543 + 38\,425 = 1\,529\,968$ Kč. Takto upravený účetní výsledek hospodaření se rovná základu daně.

Nyní odečteme ztrátu minulých let, daňové odpisy a náklady na výzkum a vývoj ve výši 100 %.

$1\,529\,968 - 76\,850 - 53\,649 - 156\,987 = 1\,242\,482$ – takto upravený základ daně zaokrouhlíme na tisícičkoruny dolů = **1 242 000 Kč**.

Dále následuje výpočet daně z příjmů právnických osob, sazba pro rok 2015 je 19 %. $1\,242\,000 \cdot 0,19 =$ **235 980 Kč**.

Disponibilní výsledek hospodaření zjistíme rozdílem mezi účetním výsledkem hospodaření a hodnotou daňové povinnosti: $1\,491\,543 - 235\,980 =$ **1 255 563 Kč**.

- 2) Anglická společnost ABC Ltd. vykázala v účetní závěrce roku 2015 výnosy v hodnotě 66 880 GBP a náklady 28 063 GBP. Zjistěte a upravte výsledek hospodaření o odpočitatelné a připočitatelné položky, zjistěte výši daňové povinnosti a disponibilní výsledek hospodaření.

Z rozvahy a výkazu zisku a ztráty lze vyčíst, že v loňském roce společnost vykázala ztrátu 2 000 GBP, kterou si letos přeje celou uplatnit. Dále hodnota účetních odpisů odpovídá částce 1 000 liber a daňové odpisy se rovnají 1 396 liber. Výdaje na výzkum a vývoj jsou 4 086 GBP. Jedná se o společnost s 230 zaměstnanci, spadá tedy do skupiny malých či středních podniků.

Prvním krokem je zjistit výsledek hospodaření za zdaňovací období:

$$66\,880 - 28\,063 = \mathbf{38\,817 \text{ £.}}$$

Dále přičteme hodnotu účetních odpisů: $38\,817 + 1\,000 = 39\,817$ liber.

Takto získaný základ daně snížíme o hodnotu ztráty a daňových odpisů.

$$39\,817 - 1\,000 - 1\,396 = \mathbf{37\,421 \text{ £.}}$$

Nyní by měl následovat odpočet za výdeje na výzkum a vývoj, však britská legislativa povoluje odečíst náklady ve výši 225 % z částky od 10 000 liber, čehož naše společnost nedosahuje.

Z upraveného základu daně tedy vypočteme konečnou daň:

$$37\,421 \cdot 0,20 = \mathbf{7\,484,2 \text{ £.}}$$

Disponibilní zisk vypočteme rozdílem mezi účetním výsledkem hospodaření a daňovou povinností: $38\,817 - 7\,484,2 =$ **31 332,8 £**.

Následuje srovnání v Tab. 4.3.

Tab. 4. 3 – Schéma výpočtů daně z příjmů PO v ČR a VB

Položka	CZ v Kč	VB v GBP	VB v Kč
Účetní VH	1 491 543	38 817	1 491 544*
Upravený základ daně	1 242 000	37 421	1 437 902
Sazba daně	19 %	20 %	20 %
Daňová povinnost	235 980	7 484,2	287 580
Disponibilní VH	1 255 563	31 332,8	1 203 963
Daňové zatížení	15,8 %	19,3 %	19,3 %

Zdroj: vlastní zpracování

* Rozdíl 1 Kč vznikl zaokrouhlováním.

Závěrečné srovnání

I když vycházíme ze stejných hodnot, vidíme, že nakonec je daňové zatížení větší ve Velké Británii. Konkrétně na tomto zadání je to zapříčiněno tím, že jsme u společnosti v Británii nemohli odečíst výdaje na výzkum a vývoj. Pokud bychom však vycházeli z částky vyšší než 10 000 GBP, vše by se obrátilo, jelikož britská legislativa dovoluje místo 100 %, respektive 110 %, odečíst dokonce 225 % na výdaje na výzkum a vývoj. Z důvodu, že se v Británii považují veškeré náklady za náklady na dosažení, zajištění a udržení příjmů, je britská legislativa mnohem jednodušší a přehlednější. Sazby daně z příjmů právnických osob se za posledních 15 let v obou zemích výrazně snížily. Důvodem je mezinárodní srovnání. Každá firma se totiž rozhoduje, v jaké zemi začne podnikat.

5 ZÁVĚR

Cílem této práce bylo analyzovat daně z příjmů fyzických a právnických osob v České republice a ve Velké Británii a poté provést jejich vzájemnou komparativní analýzu na konkrétních příkladech. Teoreticko-metodická část práce charakterizuje daňové soustavy České republiky a Velké Británie, hlavně tedy daně z příjmů fyzických a právnických osob. Aplikačně-ověřovací nabízí praktické příklady a srovnání. V práci byly použity metody analýzy, popisu a srovnání. V průběhu vypracovávání této práce jsme si mohli povšimnout řady rozdílů. I když se daňová soustava Velké Británie skládá z mnohem většího počtu daní, je považována za jeden z nejjednodušších systémů Evropské unie.

Zdaňování příjmů fyzických osob zahrnuje řadu odlišností. Například odlišný začátek a konec zdaňovacího období, v České republice mluvíme o kalendářním roku, zatímco v Británii začíná zdaňovací období 6. 4. a končí 5. 4. následujícího roku. Dalším rozdílem je princip odvodů na zdravotní a sociální pojištění. Zatímco u nás odvádíme dvě různé částky na Správu sociálního zabezpečení a zdravotním pojišťovněm, v Británii má tento úkol na starost stejný úřad, který vybírá daně. Mluvíme o úřadu HM Revenue & Customs. Výhodou britského daňového systému je tzv. osobní odpočet, který nahrazuje řadu slev a osvobození v systému České republiky. Rozdílný je však mechanismus výpočtu. Osobní odpočet se odčítá od základu daně, zatímco slevy na dani v ČR až od konečné daňové povinnosti. Nevýhodou pro české poplatníky je tzv. superhrubá mzda, která navyšuje hrubou mzdu, ze které se dále počítá daňová povinnost. Obecně lze říci, že daňové zatížení je v České republice vyšší než v Británii, není tomu tak pouze u poplatníků, kteří mají nadprůměrně vysokou měsíční mzdu. Není žádnou novinkou, že Britové pobírají za stejný druh práce - dvoj až tří násobně vyšší mzdu. Důvodem je vyšší životní úroveň, rostoucí ekonomika apod. Rozdílné je také uplatnění příspěvků na děti. Česká legislativa dovoluje o toto zvýhodnění snížit daňovou povinnost, zatímco v Británii s daní nesouvisí. Žádá se o něj zvlášť. Částka je opět podstatně vyšší než u nás.

I zdaňování příjmů právnických osob zahrnuje jisté rozdíly. Jde například opět o rozdílných zdaňovacích obdobích, kdy v Británii začíná 1. dubna a končí 31. března následujícího roku, účetním rokem však může i tzv. finanční rok, který musí

splňovat podmínku 12 po sobě jdoucích měsíců. V České republice je jím nejčastěji kalendářní rok. Jiný je také termín po podání daňového přiznání. Pro malé a střední podniky je v daňovém systému Velké Británie řada výhod, zatímco v Česku toto rozdělení pro potřeby daně z příjmů neexistuje. Výpočet daně z příjmů právnických osob je podstatně jednodušší v Británii a to z důvodu, že veškeré výdaje jsou považovány za výdaje na dosažení, zajištění udržení příjmů. Jedinou výjimkou jsou účetní odpisy. Českému podnikateli se vyplatí zaměstnávat osobu se zdravotním postižením, může totiž získat výraznou slevu na dani. Rok 2015 je prvním rokem, kdy Britové začínají využívat pouze jednu výši daňové sazby a to tu nižší – 20 %.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

a) Odborné knihy

- 1) ČERVINKA, Tomáš. Zdravotní pojištění zaměstnavatelů, zaměstnanců a OSVČ s komentářem a příklady 2014. 6. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 176 s. ISBN 978-80-7263-860-4.
- 2) NERUDOVÁ, Danuše. Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 320 s. ISBN 978-80-7357-695-0.
- 3) PELC, Vladimír a Petr PELECH. *Daně z příjmů s komentářem 2014*. 14. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 1120 s. ISBN 978-80-7263-867-3.
- 4) PELECH, Petr. Zdanění mezd, platů a příjmů ze závislé činnosti v roce 2014. 22. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 344 s. ISBN 978-80-7263-852-9.
- 5) SCHELLEKENS, Marnix, ed. *European Tax Handbook 2014*. Amsterdam: IBFD, 2014. 1026 s. ISBN 978-90-8722-241-3.
- 6) RYLOVÁ Zuzana, TUNKROVÁ Zlatoše, KRŮČEK Zdeněk a Anna BEUTELHAUSEROVÁ. *Daňové zákony 2015*. 1. vyd. Brno: BizBooks, 2015. 272 s. ISBN 978-80-265-0312-5
- 7) ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii*. 6. vyd. Praha: Linde, 2013. 392 s. ISBN 978-80-7201-925-0.
- 8) ŠIROKÝ, Jan a kol. *Daňové teorie. S praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.
- 9) VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12. vyd. Praha: 1. VOX, 2014. 392 s. ISBN 978-80-87480-23-6.
- 10) VANČUROVÁ, Alena a Stanislav KLAZAR. Sociální a zdravotní pojištění – úvod do problematiky. 2. vyd. Praha: ASPI, 2008. 121 s. ISBN 978-80-7357-381-2.

b) Elektronické dokumenty a ostatní

- 11) *Daň z příjmů fyzických osob ve Velké Británii* [2015-04-15]. [online]. Dostupné z <http://www.fpr-zcu.cz/clanek/dan-z-prijmu-fyzickych-osob-ve-velke-britanii>
- 12) *Daň z příjmů právnických osob ve Velké Británii* [2015-04-17]. [online]. Dostupné z <http://www.fpr-zcu.cz/clanek/dan-z-prijmu-pravnickych-osob-ve-velke-britanii>

- 13) *Daně ve Velké Británii* [2015-04-25]. [online]. Dostupné z <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-v-cr-a-v-eu/dane-v-eu/dane-ve-velke-britanii/>
- 14) HM REVENUE & CUSTOMS. [2015]. [online]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/organisations/hm-revenue-customs>
- 15) Income Tax Act 2007. [2015-04-25]. [online]. Dostupné z: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2007/3/contents>
- 16) PUCHINGER Zdeněk. *Úvodní kapitoly k daňové teorii. Daňová soustava ČR. 1. vyd.* Olomouc. 2006. ISBN 80-244-1298-5. Dostupné z: http://www.upol.cz/fileadmin/user_upload/knihovna/Skripta_FF/uvodni_kapitoly_k_da.pdf
- 17) *Sociální pojištění* [2015-04-25]. [online]. Dostupné z <http://www.penize.cz/80476-socialni-pojisteni>
- 18) ŠULCOVÁ, Marta a Lukáš MORAVEC. *Daňová soustava ČR* [online]. Praha: CZU Praha, 2013.
- 19) Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, v platném znění.
- 20) *Zdravotní pojištění* [2015-04-25]. [online]. Dostupné z <http://www.penize.cz/80475-zdravotni-pojisteni>

SEZNAM ZKRATEK

FO	– fyzická osoba
PO	– právnická osoba
DzP	– daň z příjmů
ČR	– Česká republika
VB	– Velká Británie
CZK	– Česká koruna
GBP	– Britská libra
SP	– sociální pojištění
ZP	– zdravotní pojištění
NP	– národní pojištění
HM	– hrubá mzda
ČM	– čistá mzda
VH	– výsledek hospodaření
OSVČ	– osoba samostatně výdělečně činná

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 4.5.2015

.....*Prasli'ková*.....

jméno a příjmení studenta

SEZNAM PŘÍLOH

- 1) Daňový systém České republiky
- 2) Daňový systém Velké Británie